

INFORMATOR

NSPRV

BESPLATAN PRIMERAK

sindiso@ptt.yu
www.nsprv.org

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 2 • NOVEMBAR 2008 • BROJ 18

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ

Одржан Оснивачки конгрес

Као круна обимних припрема, посла на усклађивању неопходних аката и програмских докумената, а на основу Споразума о сарадњи и удруживању који су 17.03.2008. године потписали НСПРВ и СОБ, прошлог викенда је у Београду одржан Осни-

вачки конгрес Синдиката радника у просвети Србије. Конгрес је одржан 25. октобра, у пословној згради „ЛОЛА“ корпорације, а присуствовали су му гости из Синдиката просветних радника бивше Југославије и земље.

(Насћавак на сџр. 3)

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ

ЕРПЕ

ЕРПЕ

Копачко одређивање!

ОСНИВАЧКИ КОНГРЕС
Београд, 25.10.2008.

БУЏЕТ КАСНИ

Усвајање буџета Србије, за наредну годину, ће каснити, јер ће расправа о Предлогу закона о буџету за 2009. годину у Скупштини Србије почети око 15. децембра, најавила је министарка финансија Диана Драгутиновић.

Према Закону о буџетском систему, Влада Србије мора најкасније до 1. новембра да усвоји предлог закона о буџету за наредну годину и упути га парламенту, који мора да га усвоји до 15. децембра, да би ступио на снагу од 1. јануара наредне године. Министарка финансија је рекла да је израда буџета за наредну годину у почетној фази и оценила да би тај законски предлог, после усвајања у Влади Србије, требало да се упути парламенту до 20. новембра.

“Преговори са министарствима, односно корисницима буџета су тек започели и сувише је рано говорити о ставкама и конкретним цифрама, али оно што је неопходно то је да дефицит мора бити мањи“, рекла је министарка.

ИНФЛАЦИЈА ОСАМ ОДСТО

Инфлација у Србији у октобру била је 1,2 одсто, а у првих 10 месеци ове године достигла је осам процената, саопштио је Републички завод за статистику. У октобру су цене робе на мало порасле за 1,1 одсто, а цене услуга повећане за 1,6 процената. Цене пољопривредних производа су биле више за 12 одсто него у септембру због сезонског повећања цена поврћа и јаја.

Трошкови живота у Србији у октобру порасли су за 1,9 одсто чиме је укупно пораст трошкова живота од јануара до октобра достигао 8,8 одсто.

(Насћавак на сџр. 10)

НОВИ ВОЈВОЂАНСКИ СТАТУТ

Војвођанска скупштина је 14. октобра, усвојила Предлог статута АП Војводине. Међутим, коначну одлуку ипак ће на крају дати Скупштина Србије. Уколико и Народна Скупштина потврди документ Војводину ће (и даље) чинити три области: Срем, Банат и Бачка. Главни град остаје Нови Сад. Покрајина ће имати седам управних округа: Суботица и Сомбор (Бачка), Кикинда, Вршац, Зрењанин и Панчево (Банат), те у Срему, Сремска Митровица.

(Насћавак на сџр. 6)

КОДЕКС ПОНАШАЊА У ШКОЛАМА

Нови Сад је први град који је прихватио обе иницијативе НСПРВ (1. наставник = службено лице и 2. оцена из владања у просек) и који први покреће иницијативу за промену законске регулативе код надлежних министарстава. О тој иницијативи Ксенија Поповић чланица Градског већа задужена за образовање каже да ће ГВ “послати Министарству просвете захтев за доношење новог Закона о образовању, као и захтев да се запосленима у образовању додели статус службеног лица”

(Насћавак на сџр. 9)

NAJRADIŠNIJI UČITELJ SVOJE GENERACIJE

Dimitrije Mita Nešković

Mita Nešković je rođen 7. novembra 1846. godine u Novom Sadu. Otac mu je bio advokat. Osnovnu školu i nižu gimnaziju završio je u Novom Sadu. Veliki uticaj na mladog Neškovića imao je Jovan Jovanović Zmaj (njegov ujak). Po Zmajevom savetu upisuje se u Učiteljsku školu u Somboru. Nakon završene škole, kao narodni pitomac, odlazi u Drezden gde završava pedagoško-gimnastički kurs i upoznaje se sa školama tog područja. Po povratku radi kao učitelj u Rumj, Zemunu, Irigu i Pavlovcima. Županijski školski nadzornik u Bjelovaru postaje 1889. godine. Zemaljskoj vladi u Zagrebu, Odseku za bogoštovlje i nastavu dodeljen je 1907. godine. Postao je član Književnog odbora Pedagoškog zbora u Zagrebu. Umro je 1907. godine.

Mita Nešković je još kao učenik Učiteljske škole pripadao naprednom pokretu srpske omladine. Iskreno je prihvatio socijalističku misao Svetozara Markovića. Pripadao je grupi mladih progresivnih učitelja poznatih sa prvih učiteljskih skupština. Za vreme kratkog izlaženja Srpske narodne škole Nešković se javlja kao stalni saradnik. Bio je jedan od pokretača i urednik Učitelja. Orijentacija ovog učiteljskog glasila je bila veoma progresivna. Državnim i crkvenim vlastima najviše je smetalo otvoreno i smelo pisanje Učitelja protiv uticaja države i crkve na školu. U vreme kada još u Evropi nije bilo organizovanih socijalističkih partija, list se zalagao za socijalističku i besklasnu školu. Boreći se za oslobođenje škole od „okova biblijskog katihičke religije“ Učitelj je, pod pritiskom vlasti, već u drugoj godini prestao da izlazi. Zamenjen je Novom školom (1875-1879), nezavisnim učiteljskim listom, sa Neškovićem kao urednikom. Nova škola je nastavila rad Učitelja. Ono po čemu se Nova škola delimično razlikuje od Učitelja jesu još radikalniji stavovi o školskim pitanjima, oštrija kritika školskih vlasti i nepoštjedniji napadi na crkvenu hijerarhiju. Zbog svega toga stalno je bio izložen pritisku državnih vlasti i vrhovne autonomne školske uprave. Od Neškovića je traženo da podnese ostavku na učiteljsko zvanje ili da prestane sa izdavanjem Nove škole, ukoliko ne promeni orijentaciju časopisa koji podriva autoritet sveštenstva i crkve. Tako je 7. broj od 1876. godine konfiskovan a Nešković osuđen na zatvor od mesec dana.

Po prestanku izlaženja Nove škole, Nešković izdaje Knjigu za školu i učitelje. Objavljena je samo prva knjiga. Po njenom izlasku nastaje prekid u Neškovićevom radu. Izložen stalnim progonima Mita Nešković mnogome napušta svoja slobodoumna shvatanja i postepeno se približava onima koje je do tada veoma oštro napadao. 1886. godine pokreće i izdaje Novi vaspitač koji kontinuirano izlazi punih 26 godina (12 puta godišnje). Novi vaspitač se nije uhvatio u koštac sa reakcijom kako su to činili Učitelj i Nova škola. Međutim, iako nije imao odgovarajuću ulogu u borbi sa reakcionarnim shvatanjima, ne možemo ga upoređivati sa Školskim listom, poluzvaničnim listom prosvetnih vlasti u Karlovačkoj mitropoliji, koji je u pojedinim periodima svoga izlaženja više ličio na crkveni nego na školski list i imao među saradnicima više sveštenika nego učitelja. Propagiranjem ideja nove škole, zalaganjem da se nastavni i vaspitni rad, kao i celokupni život škole zasniva na pozitiv-

nom pedagoškom nasleđu Novi vaspitač se opirao nastojanjima crkvene hijerarhije da školu u potpunosti zadrži pod svojim uticajem.

Kako su se tokom godina menjala Neškovićeva shvatanja o državi i društvu, tako su, unekoliko evoluirala njegova shvatanja o školi, nastavi i vaspitanju. Nešković smatra da se vaspitanje stalno razvija i usavršava u skladu sa promenama i razvojem društva. On tvrdi da se ne može govoriti o vaspitanju uopšte, jer nema ni društva uopšte. Cilj vaspitanja, po njemu, je stvaranje svestrano razvijene ličnosti. Razrađuje problematiku religioznog, estetskog, fizičkog i radnog vaspitanja. Svako zanemarivanje jedne strane neminovno dovodi do jednostranog razvoja ličnosti. Posebnu pažnju posvećuje nacionalnom vaspitanju koje formalno izdvaja iz moralnog vaspitanja, da bi mu dao značaj ostalih vidova vaspitanja. Sa razvijanjem ljubavi prema svome narodu, upozorava, ne treba preterivati, jer to može dovesti do nacionalizma. U nekritičkom prenošenju stranih praktičnih iskustava vidi opasnost za razvoj naše nacionalne pedagoške misli. Savetovao je učitelje da kritički usvajaju sve što je tuđe.

Književni i pedagoški rad Mite Neškovića je veoma obiman. U izdanju Matice srpske objavljeni su sledeći njegovi radovi: Roditelji i škola, Amanet Srpkinjama, Iz davne prošlosti, Zbirka pedagoških radova (nekoliko knjiga), Zmaj kao pedagog, Istorija srpskih škola u Austro-ugarskoj monarhiji. Nešković je autor više udžbenika za osnovnu školu i nekoliko priručnika za učitelje (Bukvar, Časlovac, Srpska gramatika, Domaće životinje, Predavač u osnovnoj narodnoj školi). Prevodio je Rusoa i Pestalocija. Pogled na Lokove misli o vaspitanju je jedno od značajnijih njegovih dela.

Posmatran u celini, Neškovićev pedagoški rad bio je značajan doprinos razvoju naše pedagoške teorije i naročito s obzirom na dugogodišnji rad na uređivanju i izdavanju pedagoških časopisa, veliki doprinos unapređivanju praktičnog vaspitno-obrazovnog rada u srpskim osnovnim školama.

IZUZETAN PEDAGOG I PLODAN PISAC

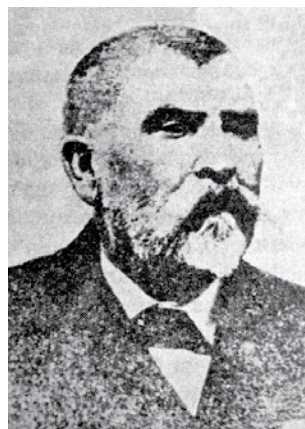
Petar Despotović

Petar Despotović rodio se 8 (20) oktobra 1847. godine u Somboru. Osnovnu školu, nižu realnu i Učiteljsku školu u Somboru završio je 1865. godine i te godine je izabran za učitelja ženske osnovne škole. Kao učitelj polagao je ispite u gimnaziji i maturirao je 1871. godine. Od 1871. do 1878. godine bio je profesor Učiteljske škole u Pakracu, gde je te godine, sa Dimitrijem Josićem, bio uhapšen zbog „agitacije opasne po javni mir i poredak, šta više po sami opstanak države“. Iako je posle puštanja iz zatvora bilo doneseno rešenje da nema zakonskog osnova da se uklone iz Učiteljske škole, ipak im je na osnovu „najvišeg ručnog pisma“ i po zahtevu hrvatskog bana i ministra Trojedinice – Ivana Mažuranića – uručen otpusni dekret. Despotović je izabran za učitelja Više devojčake škole u Somboru. Po naređenju ugarskog ministarstva, da on i Josić „ne mogu dobiti nikakvo učiteljsko zvanje u Ugarskoj i Hrvatskoj“, otpušten je iz službe 1879. godine.

Kao pripadnik Miletićeve Srpske narodne slobodoumne stranke i aktivan član somborske pripraničke družine „Venac“, po dolasku u Sombor nastavio je drugovanje sa Nikom Grujićem, Jovanom Blagojevićem i drugim miletićevcima, te je učestvovao u pripremanju i pokretanju dečjeg časopisa Golub 1879. i Rodoljuba, časopisa za narodnu

prosvetu, privredu i zabavu 1880, čiji je urednik bio do 38. broja, kada je otišao u Beču da na Filozofskom univerzitetu studira prirodne nauke. Za vreme studiranja bio je aktivan član i predsednik akademskog društva „Zora“, koje je organizovalo prenos posmrtnih ostataka Branka Radičevića na Stražilovo 10 (22) jula 1883. godine. Na trgu u Sremskim Karlovcima održao je govor. Posle završenih studija, 1885. godine, prešao je u Srbiju gde je do 1896. službovao kao profesor u Kragujevcu, Uzicu i Velikom Gradištu, a zatim je bio direktor Učiteljske škole u Aleksincu, profesor Ženske učiteljske škole u Beogradu, član Školskog saveta i školski nadzornik.

Despotović se književnim stvaralaštvom počeo baviti kao pripranik Učiteljske škole. Pisao je pesme, pripovetke, didaktičko-poučne članke i udžbenike. Prvu pesmu Njen pogled, objavio je u Danici 1865, u kojoj je saradivao do 1871. godine. Veći broj pesama objavio je u Vencu, rukopisnom časopisu istoimene omladinske družine učiteljskih

pripravnika. U Prijatelju srbske mladeži takođe je objavio više pesama, među kojima Majsku pesmu, koju je komponovao Nika Grujić. Učenici somborskih osnovnih škola prvi put pevali su je na majalesu 17 (29) maja 1866. godine. Od tada je pevana do drugog svetskog rata. Pesmu Veselost (Mi smo deca vesela) komponovao je Vladimir R. Đorđević. Ona je takođe pevana do drugog svetskog rata.

Pored pomenutih časopisa Despotović je saradivao u: Matici, Školskom listu, Mladoj Srbiadi, Javoru, Nevenu, Zastavi, Golubu, Rodoljubu, Starmalom, Srpskom glasu, Spomenici Akademskog društva „Zora“ u Beču, Miru i Bosanskoj vili.

Despotović je bio vrlo plodan pisac. Najznačajnije njegovo pedagoško delo je „Istoriska pedagogika za učitelje i učiteljice narodnih škola“, Beograd, 1902, drugo izdanje Beograd, Geca Kon, 1926.

Za vreme prvog svetskog rata živio je u Kruševcu u kome je i umro 1 (14) jula 1917. godine.

НОВИ СИНДИКАТ ЗАПОСЛЕНИХ У ПРОСВЕТИ**Одржан Оснивачки конгрес СрпС***(Наставак са стр. 1)*

Као круна обимних припрема, послана на усклађивању неопходних аката и програмских докумената, а на основу Споразума о сарадњи и удруживању који су 17.03.2008. године потписали НСПРВ и СОБ, прошлог викенда је у Београду одржан Оснивачки конгрес Синдиката радника у просвети Србије. Конгрес је одржан 25. октобра, у пословној згради „ЛОЈА“ корпорације, а присуствовали су му гости из Синдиката просветних радника бивше Југославије и земље.

Конгрес су отворили Ранко Хрњаз, председник ИО НСПРВ и Драган Драшковић, председник Градског одбора СОБ. Након изведене државне и светосавске химне које је маестрално извела Сузана Шуваковић, оперска примadona Народног позоришта Београд, прешло се на избор радних тела Конгреса.

Конгресом је руководило радно председништво у коме су били: Здравко Ковач, Ранко Хрњаз, Слободан Брајковић, Драган Драшковић и Сњежана Павловић. За записничара је изабрана Ана Поноћко, а за овериваче записника Весна Крстић и Милорад Петковић. У састав верификационе комисије ушли су: Софија Мандарић, Стеван Турински и Драган Јевтић, а у изборну комисију: Татјана Васовић Новосел, Мирољуб Бјелетић и Олгица Протић.

После избора радних тела Конгреса, делегатима су се обратили гости: Пеђа Ражњатовић, потпредседник Синдиката просвете Црне Горе, Селведин Шаторовић, потпредседник Синдиката основног образовања Федерације БиХ, Сава Благојевић, председник Конфедерације синдиката Војводине, проф. др Дарко Маринковић, универзитетски професор и експерт за индустријске односе, а након тога прочитани су телеграми подршке које су Конгресу упутили Дојчин Цветановски, председник Самосталног синдиката образовања, науке и културе Македоније и мр Џенана Хамзић Тановић, председница Синдиката средњег и високог образовања, одгоја, науке и културе Федерације БиХ. Конгрес су поздравили путем контакта са Одбором за припрему Конгреса, представници Синдиката образовања, науке и културе Хрватске и Синдиката образовања, науке и културе Републике Српске.

Расположење делегата није покварило ни читање писма Синдиката образовања Србије, које је председник тог Синдиката упутио свим синдикатима образовања из земаља бивше Југославије и у којем Б. Павловић навео да „учешће у раду овог скупа не може сматрати добронамерним и пријатељским гестом, са могућим последицама и по нашу будућу сарадњу“, али је изражена и сумња да су управо неки синдикати који су отказали најављено учешће у последњи час подлегли некоректним притисцима из СОС-а.

Уследила је краћа пауза након које је Конгрес наставио рад извештајем верификационе комисије, која је констатовала да је од позваних 40 делегата, присутно свих 40. Затим је усвојен Пословник о раду Оснивачког конгреса. Извештај о раду Координационог одбора НСПРВ-СОБ, поднео је у име Иницијативног одбора Хаџи Здравко М. Ковач. Након краће дискусије извештај је једногласно усвојен. Следећа тачка дневног реда је било усвајање Одлука о: оснивању Синдиката за територију Републике Србије, утврђивању Предлога статута новооснованог Синдиката радника у просвети Србије, именовању кандидата за носиоце функција у Републичком одбору СрпС-а, Председништву РО, Статутарном и Надзорном одбору, као и Одлуке да 167 синдикалних организација НСПРВ и 120 синдикалних организација СОБ приступа СрпС-у.

Уследила је следећа тачка дневног реда – усвајање Статута СрпС-а. Краће образложење у име Оснивача и КО поднели су Јован Вицаи и Радојица Радојевић. Потом је Р. Радојевић је поднео амандмане на члан 17., члан 18., члан 20. и члан 21. Предлога статута. Након краће расправе и образложења ови амандмани су једногласно усвојени, па је уследило и усвајање Статута у целини. Након што је Статут усвојен једногласно, прешло се на изборе чланова РО, Статутарног одбора, Надзорног одбора и заменика чланова Статутарног и Надзорног одбора. У Републички одбор су изабрани: Хаџи Здравко М. Ковач, Мирољуб Бјелетић, Слободан Ђњиђић, Биљана Хрњак, Јелена Зејак, Ранко Хрњаз, Олгица Протић, Ана Поноћко, Ненад Маринковић, Милица Поповић, Слободан Брајковић, Драган Драшковић, Тања Васовић Новосел, Драган Јевтић, Милутин Кељановић, Сњежана Павловић, Душан Поповић, Милорад Петковић, Дарко Ристивојевић и Драгица Станимировић.

У Статутарни одбор су изабрани: Јован Вицаи, Ана Поноћко, Бранко Мрзић, Драган Јевтић и Душан Поповић, а у Надзорни одбор: Ирена Јовановић Каса, Ференц Шмит, Миланка Чабрило, Зоран Славнић и Драгољуб Ђорђевић.

Претпоследња, десета, тачка дневног реда је била предвиђена за усвајање програмских докумената. Образложење предложених докумената је поднео председавајући, Хаџи Здравко М. Ковач, а затим усвојени су: Програмски циљеви и задаци СрпС-а за наредни четворогодишњи период, једногласно и у предложеној форми, План рада СрпС-а, једногласно и у предложеној форми и Резолуција Оснивачког конгреса, једногласно уз две допуне које су се искристалисале у току расправе.

Након усвајања ових докумената, Радно председништво је закључило рад Конгреса. Уследила је краћа пауза и коктел, након чега је одржана и Конститутивна седница Републичког одбора СрпС-а. Седницом је председавао најстарији члан РО, Душан Поповић, а помагала су му два најмлађа члана Одбора, Ненад Маринковић и Драган Јевтић.

На почетку седнице усвојен је Пословник о раду РО Синдиката, па се прешло на утврђивање листе кандидата за председника, генералног секретара и два потпредседника. Након образложења и расправе констатовано је да су оба Оснивача имале предлоге кандидата за председника и потпредседнике, не и за генералног секретара. Констатовано је да су предлози за председника Хаџи Здравко М. Ковач из НСПРВ и Слободан Брајковић из СОБ-а. Након што је Хаџи Здравко М. Ковач повукао своју кандидатуру за председника, већином гласова за председника РО, изабран је Слободан Брајковић. Након краћих констатација унутар делегације НСПРВ, Хаџи Здравко М. Ковач прихватио је кандидатуру за генералног секретара, па се приступило гласању. Председавајући је констатовано да је за генералног секретара, Хаџи Здравко М. Ковач, изабран једногласно. Уследили су избори за потпредседнике Одбора, те је након образложења и гласања констатовано да су за потпредседнике изабрани предложени кандидати, Ранко Хрњаз и Драган Драшковић.

На тај начин је окончана Конститутивна седница РО, па су се и чланови Одбора могли придружити делегатима и гостима на свечаном ручку и дружењу.

Хаџи Здравко М. Ковач,
генерални секретар СрпС

.....
Koordinacioni odbor NSPRV-SOB

Poštovani kolega Kovač,

Upućujem Vam najiskrenije čestitke i najlepše želje povodom održavanja Osnivačkog kongresa Sindikata radnika u prosveti Srbije.

Ubeđen sam da je osnivanje Vašeg Sindikata predstavljati veliki korak u osavremenjavanju sindikalnog pokreta u Republici Srbiji, što će značiti i veću sigurnost za zaposlene u obrazovanju i za odbranu i veća prava iz radnog odnosa.

U ime 37.000 članova Samostalnog sindikata obrazovanja, nauke i kulture Republike Makedonije i u svoje lično ime primite naše najtoplije pozdrave i želje za bližu saradnju između naša dva Sindikata.

*Predsednik,
DOJČIN CVETANOSKI*

.....
*Osnivački kongres Sindikata radnika u prosveti Srbije
n/r Zdravke Kovača*

Poštovani kolega,

Iskreno želim što nisam u prilici da podijelim sa tobom i tvojim kolegama značaj sindikalnog djelovanja i udruživanja, kako biste na što kvalitetniji način zastupali interese zaposlenih u obrazovanju i svih onih koji su na sindikalnoj sceni Srbije Vas prepoznali, kao one koji će moći da, na kvalitetan način, pozicioniraju našu struku i sindikalni pokret.

Vjerujem da će tvoje bogato i kvalitetno iskustvo doprinijeti vašoj afirmaciji, kao i jačanju solidarnosti među sindikatima kako u Srbiji, tako i zemljama regije.

*Srdačno,
Uz izraze sindikalne solidarnosti,*

*mr. Dženana Tanović – Hamzić,
predsjednica Sindikata srednjeg
i visokog obrazovanja,
odgoja, nauke i kulture BiH*

KORAK NAPRED; KORAK NAZAD SOCIJALNI DIJALOG KRENUO SA MRTVE TAČKE?!

Nakon dopisa kog je Sindikat 13. 10. 2008. god. uputio nosiocima vlasti lokalne samouprave (gradonačelniku i načelnicima za društvene delatnosti i finansije) i eksteritorijalnim predstavnicima ministarstva prosvete – Školskoj upravi Sombor, a vezano za potrebu rešavanja brojnih, spornih pitanja iz oblasti finansiranja obrazovanja, Sindikatu se javio načelnik ŠU koji je pristao da se održi zajednički sastanak na sporne teme. Sastanku su prisustvovali direktori svih škola iz naše opštine, predsednici sindikata tih škola i predstavnici ŠU. Skup je održan u četvrtak, 23. 10. 2008. god. u Velikoj sali skupštine Grada Sombora.

Na dnevnom redu trebalo je da se nađu brojna

pitanja poput:

- Nastavničke norme
- Obračun i isplata plata apsolventata i „apsolventata“
- Plaćanja naknade za poslove sindikalnog predsednika
- Norme nastavnika u završnim razredima
- Plaćanja horova, sekcija i sl.
- Preraspodele slobodnih časova,
- Kao i druga aktualna pitanja iz nadležnosti ŠU.

Ovo je po prvi put da se, nakon dužeg vremena, za istim stolom nađu predstavnici zaposlenih u somborskim školama, direktori tih škola i pred-

stavnici ministarstava (poslednji put to se desilo školske 96/97. godine).

U međuvremenu je dogovoren, za 30. oktobar og i sastanak sa Gradskim većem. Za ovaj sastanak sindikat je predložio da se pregovara o spornim pitanjima iz nadležnosti lokalne samouprave:

- Troškovi prevoza zaposlenih
- Zarade zaposlenih u ustanovama čiji je osnivač Grad Sombor
- Materijalni troškovi nastave po pravilnicima
- Sredstva za stručno usavršavanje i
- Druge obaveze koje proizlaze iz primene kolektivnog ugovora.

A kako je bilo na ova dva skupa, čitajte dalje.

RAZGOVOR GLUVIH

Na zahtev NSPRV 23. 10. 2008. godine, načelnik ŠU Sombor, Gradimir Marković, zakazao je tzv. aktiv direktora osnovnih i srednjih škola opštine Sombor. Sastanku su prisustvovali predsednici sindikata iz tih škola i predstavnici GKO NSPRV.

Na dnevnom redu sastanka našla su se pitanja:

1. Strukture radnog vremena i norma časova nastavnika
2. Načina obračuna i isplate plata apsolventima
3. Preraspodele slobodnih časova, kao i neka druga
4. Aktuelna pitanja.

Od pozvanih učesnika sastanka, odazvala se većina. Sastanku su prisustvovali i prosvetni inspektori koji nisu uzeli učešće u radu.

U uvodnom izlaganju, načelnik je izjavio da je povod za sastanak bio predlog NSPRV da se razgovara o spornim pitanjima iz oblasti finansiranja obrazovanja, kao i pismeno obraćanje više predstavnika Sindikata sa teritorije ŠU Sombor koji su zahtevali odgovore na sporna pitanja.

Po načelniku ŠU Sombor, ŠU je na osnovu uputstva od ministra prosvete (koje je po njemu, uredno prosledeno školama) i Pravidnika o ceni usluga za osnovne i srednje škole, ispravno utvrdila broj obračunskih radnika u nastavi. Broj ostalih zaposlenih ŠU nije utvrdila, već su za to bili zaduženi direktori. Što se tiče plaćanja zaposlenih koji predaju u završnim razredima osnovne škole, nema nikakvih umanjenja, jer nastava traje dve nedelje kraće i zaposleni su plaćeni u skladu sa održanom nastavom, ali i zaduženjima nastavnika proizašlih

iz Godišnjeg programa rada škole. Po njemu takav način plaćanja već funkcioniše u srednjim školama, kod nastavnika koji predaju završnim razredima, pa ne vidi razlog za protest zaposlenih koji predaju u osmom razredu. Naglasio je da je ŠU isključivo postupala po uputstvima i nalogima ministarstva prosvete, kod svih spornih pitanja: preraspodele časova, i raspisivanja konkursa, i ugovora o delu pojedinih zaposlenih, i plaćanje apsolventata.

U vezi pitanja plaćanja nadoknade za rad predstavnika sindikata u školi, ŠU je insistirala na podnošenju zahteva od strane direktora škole u okviru rešenja o 40-časovnoj radnoj nedelji. Načelnik je dakle „lopticu prebacio“ na teren direktora, rekavši da samo zbog toga to pravo nisu ostvarivali i da bi nakon pregleda zahteva od strana ŠU, ti zahtevi mogli biti odobreni, ali tek nakon što se utvrdi da se predstavnici sindikata ne može osloboditi dela norme.

Što se plaćanja apsolventata tiče, načelnik je komentarisao, da je na osnovu uputstva datog od ministarstva prosvete u opravdanim slučajevima, ŠU mogla da izda potvrdu o neophodnosti zasnivanja radnog odnosa sa apsolvantom. Apsolvent bi se u tom slučaju plaćao na osnovu radnog mesta na koje je primljen. Uverenje da je neko apsolvant izdaje matični fakultet. Predstavnici GKO NSPRV su se pozvali na mišljenje Sekretarijata ministarstva prosvete i sporta, odeljenja za normativne poslove, broj 011-00-00080/2006-02 od 02.03.2006. godine, a u vezi obračuna i isplate plate apsolvantu, koji je raspoređen na radno mesto profesora. Po njima, obračun se vrši prema stepenu stručne spreme koju je navedeno lice steklo, tj. prema koeficijentu predviđenom za četvrti

stepen stručne spreme. Međutim, i načelnik se pozvao na jedan drugi dopis ministra - od 05.06.2006. godine po kome se apsolvant plaća na osnovu koeficijenta za radno mesto na koje je primljen.

Preraspodela slobodnih časova je izvršena početkom jula, na sastanku aktiva direktora, tamo gde je bila moguća. Međutim, kako tvrdi načelnik, pojedini direktori su „iskočili“ iz dogovora i nisu preuzeli pojedine zaposlene čije je preuzimanje već bilo dogovoreno. Ovo su potvrdili pojedini direktori i prokomentarisali na sastanku. U cilju otklanjanja nepravilnosti, oko preraspodele slobodnih časova, načelnik je obavestio da će školama dostaviti tabele u koje će direktori upisati zaposlene koji su primljeni u radni odnos sa punom normom časova, a nisu preuzeti u neku drugu školu. Te tabele će popuniti i overiti pečatom direktori, kao i predsednici sindikata i biće vraćene u ŠU, radi kontrole.

Na konstataciju predstavnika sindikata da su pojedine škole u sudskim sporovima angažovale advokate i pored činjenice da su sekretari škola diplomirani pravnici sa položenim pravosudnim ispitom, koji mogu zastupati škole, komentar načelnika je bio da Uprava za trezor ne plaća te troškove i da škola može, ako ima sredstava, angažovati advokata.

Predstavnici sindikata smatraju da nisu dobili konkretne odgovore na sporna pitanja. Načelnik ŠU je predložio da se na kraju sastanka donesu zaključci koje je on predložio, međutim takve zaključke nisu prihvatili predstavnici sindikata. Iz tog razloga Sindikat će potražiti odgovore na ta pitanja u Ministarstvu prosvete.

Sofija Mandarić & Mirosljub Bjeletić

GRAD ĆE (IPAK) PLATITI PAKETIĆE

Na sastanku predstavnika NSPRV sa; mr Dušanom Jovićem gradonačelnikom Sombora, g-dom Vesnom Žigić načelnicom Uprave za finansije i Milenom Rackov - Kovačić načelnicom Uprave za društvene delatnosti Gradske uprave Sombor, održanom 30. oktobra 2008. god, predstavnici GU složili su se sa sindikatom da je Uputstvo o primeni čl. 142 i čl. 143. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i PKU za osnovne i srednje škole i domove učenika, potpisano 15. 12. 2006. god. od strane tadašnjeg ministra dr. S. Vuksanovića, a koje se (između ostalog) tiče finansiranja prava zaposlenog sa lokalnog nivoa, nelogično i netačno i složili se da paketiće za decu zaposlenih do 11 godina isfinansira Grad Sombor.

U tom cilju Uprava za društvene delatnosti je 31. oktobra školama (direktorima i sekretarima) uputila dopis kojim će anketirati škole o kojem broju dece se radi.

Nažalost, neki direktori se opet nisu proslavili i... umesto da samo konstatuju u posebnoj Odluci o kom se broju dece radi, oni su već počeli da se „dže-

paju“ i da licitiraju visinu paketića, kao i da se guraju da oni to i plate, iako ih to niko u pomenutom dopisu i nije tražio. Čak šta više, neki opet za tu namenu, pokušavaju da „zavuku ruku u džep“ sindikatu, kao da je sindikat njihov rezervni platiša.

Napominjemo da se obaveze prema zaposlenima obezbeđuju sa tri nivoa; nacionalnog, pokrajinskog i lokalnog. Samim tim niti škola, a niti sindikat nema obavezu da finansira ovo davanje. To je isključivo obaveza budžeta JLS, u ovom slučaju Grada Sombora. Ukoliko, pak škola ima neka svoja dodatna sredstva iz tih sredstava može povećati zarade zaposlenih u školi do 30%. Sindikat će ovo svakako pozdraviti.

Prema tome čl. 32. PKU, u delu koji se odnosi na sindikat, ima se tumačiti, na sledeći način; mišljenje sindikata se odnosi samo na visinu iznosa i sadržinu paketića, nikako na participaciju sindikata u kupovini paketića. Kako se NSPRV složio da vrednost paketića za decu zaposlenih u školi bude jednaka vrednosti paketića koje dobijaju deca zaposlenih u gradskoj upravi, smatramo za celishod-

no da ovo podrži i školski sindikat.

Da direktori, ali i načelnica imaju problema u razumevanju pojma radnog odnosa vidi se i iz toga što se u dopisu navodi da će zaposleni (za svoju decu) pravo ostvariti u Matičnoj školi, iako je to arhaičan i davno zaboravljen pojam. Naime, zaposleni svoje pravo ostvaruju (može ostvariti) u jednoj ili više škola srazmernom delu norme u toj ustanovi. Dakle, on je zaposlen ili u jednoj ili u više škola sa delom radnog vremena. Jasno je da pravo na paketić može ostvariti samo u jednoj školi, ali pošto pare svakako idu sa jednog mesta, sigurno je da Društvene delatnosti iz Odluke/spiska dece i škola, u kojima njihov roditelj radi, mogu utvrditi u kojoj će školi ostvariti to pravo. Naravno to mogu i direktori, ukoliko između njih postoji neki oblik komunikacije.

Hadži Zdravko M. Kovač, prof.

Više o ovim pregovorima možete pročitati na našem sajtu, pod naslovom „Ipak pomak“. Možda i Vama bude od koristi.

СРПСКИ Ver.di (ни) НА ВИДИКУ!

Зашто српски синдикати задржавају превазиђени модел организовања?

Аналитичарима синдикализма познати су синдикати јавних служби, као радничке организације које окупљају „беле крагне“, односно запослене у јавним службама и органима државне управе и локалне самоуправе, као и „на другој страни“ индустријски синдикат („плави мантили“) На тај начин организоване су све ефикасне синдикалне централе у земљама развијених, индустријских демократија. Овакав начин организовања просветних, здравствених, комуналних радника, радника у управи у правосудју, култури, полицији, државним органима и уопште у јавним услугама или који се финансирају из буџета (без обзира на ниво буџетског финансирања) не значи и нестанак традиционалних централа у којима су доминирали индустријски радници (најчешће металци).

Стога су све синдикалне централе у свету кренуле да се организују управо на билатерални начин; на једној страни тзв. индустријски синдикати, а на другој синдикати јавних служби. Сличну структуру имају и наднационалне синдикалне структуре (PSI), што је условљено и глобализацијом капитала. Ово је био изнуђен потез како би се власници рада ефикасније заштитили од власника капитала. И наравно, како би се испоставала све израженија подела у стварању нових БДП (GDP) који се манифестују кроз традиционално стварање роба и све више присутно, стварање и продају, услуга.

И српске синдикалне централе су схватиле да је неопходно да се реформишу у модерне и одрживе синдикате. Неке од њих су зато добиле и значајну новчану помоћ из светских организација (Независност и Самостални синдикат) или од владе (случај продржавног синдиката АСНС). Нажалост радника, паре су утрошене, а Синдиката јавних служби и даље нема, а како изгледа неће га ускоро ни бити, уколико радници не пронађу нови пут ван ових синдикалних централа. Да је процес у току видљиво је и из настајања нових алтернативних, радничких организација које заједно окупљају више синдикално организоване радника, али разједињене и као такве немају Законом прописан услов репрезентативности. Додуше, ни напред наведени синдикати нису више репрезентативни, а нарочито „Независност“ и АСНС и то из више разлога: истекла им је репрезентативност из 2005. год. (АСНС није никада ни доказао репрезентативност), повећао се број запослених, а истовремено је ове централе напустио велики број активних радника, приватизација је неповратно однела на десетке хиљада радника (и наравно чланова Синдиката) одлазак у пензију по стопи од 70000 годишње и других разлога.

У свему ове најнегативнија је улога Синдиката „Независност“ који је имао велику помоћ америчких синдиката AFL-CIO, европске конфедерације синдиката ETUC-е и наравно међународне конфедерације слободних синдиката ICFTU у циљу да „угаси“ СССС, као државни синдикат и организацију коју су везивали за пропали режим Слободана Милошевића. Сличан „домаћи задатак“ имало

је ДОС-ов синдикат АСНС. Како су ти алтернативци, испустили шансу да се синдикална сцена у Србији, суштински и битно промени оставили су „рањени“ СССС, да се опорави, да добије међународни легитимитет и на крају остане најјачи на синдикалној сцени. Додуше и самосталци су се показали солидарни према слабијем брату – „Независности“ и део места у управним одборима и трипартичним телима препустили функционерима „Независности“, ваљда да би поправили њихов материјални положај. Та прећутна, непринципијелна коалиција сложила се око тога да за друге синдикате нема места на пољу социјалног дијалога, учешћа у колективном преговарању и партиципацији у трипартичним телима. Управо ради тога представници ових синдиката „бусају се у прса“ тврдећи да су они, и само они, репрезентативни, као да од тога радници или њихови чланови имају неку корист. И последњи случај „врзиног кола“ око Општег колективног уговора, али и око посебних колективних уговора, показује сву немоћ синдиката да било шта направе за своје чланове и друге раднике и да устарили они само служе као украс на реверу социјалног дијалога док амнестирају послодавце да и даље „гуле кожу“ својим запосленима.

Наравно, ова ситуација недвосмислено одговара и власт која се налази у двострукој улози: извршне власти, али и највећег послодавца у држави (за готово пола милиона запослених). Док се они претварају да воде социјални дијалог и закључују по раднике штетне уговоре из ове приче искључено је већинска воља и интерес радника, а привилегије правих и великих послодавца (читај тајкунска олигархије) остаје недирнут. Осиромашеним и обесправљеним радницима, једино што остаје јесте да покушају да се организују на начин као што је то урађено и у развијеним демократијама. То је можда шанса да добијемо српски Ver. di, дакле урадим оно што су други већ урадили. Како су то већ урадили и синдикати у окружењу, настали у земљама бивше СФРЈ, јасно је да смо и ми већ добро окаснили.

Стога постоји потреба да се групишемо око Синдиката јавних служби, пошто је, бар у овим делатностима, неспоран послодавац (државне, покрајинске или локалне власти) и потпуно легитимна улога власти као другог социјалног партнера. Те је неопходно да се и трећи партнер – Синдикат јасно лектимише као учесник у социјалном дијалогу. НСПРВ ће крајем месеца бити репрезентативан у делатности образовања, а у међувремену преговара са бројним синдикатима из здравствене и социјалне заштите, управе, правосудја, полиције, културе и других буџетских корисника како би им помогао да се заједно организујемо у јак и Независни синдикат јавних служби, са циљем побољшања материјалног положаја и услова рада у овим делатностима.

Из тог разлога позивамо запослене у овим делатностима и регистроване синдикате у овим делатностима да нам се придруже, јер очигледно морамо још једном кренути из почетка пошто су све досад понуђене алтернативе потрошене.

Хаџи Здравко М. Ковач

ИНДУСТРИЈСКИ СИНДИКАТ СРБИЈЕ

РЕАЛНОСТ И/ИЛИ ШАНСА

Више од шездесет синдикалних организација металаца и текстилаца је, до 20. октобра 2008. године, потписало оснивачки акт Индустријског синдиката Србије који ће бити предат Министарству рада и социјалне политике на регистрацију.

Дуг је пут, од тзв. Индустријске иницијативе (2000. године) до Индустријског синдиката пређен, да би тај циљ био остварен. Носиоци посла били су активисти и функционери ГСМС „Независност“. Да подсетимо, то су исти они који су нама оспоравали да се организујемо у Синдикат јавних служби, али након што су и они најурени из самозваног репрезентативног синдиката „Независност“, након што су им уведене принудне мере и након што су им узапћена финансијска средства, окренули су „ћурак наопако“ и кренули да, и они, спасавају шта се спасити да. О свему овом можете више да прочитате на нашем сајту под насловом Хронологија (још једног) разлаза или на сајту ГСМ „Независност“.

Пријаву за регистравање новог - Индустријског синдиката ИСС поднеће, по Одлуци Главног одбора ГСМС „Независност“, најмлађи члан Главног одбора ГСМС „Независност“ Небојша Спиридоновић. Сада, већ историјској, седници ГО је присуствовао и представник Европске федерације металаца Тони Јансен – дугогодишњи председник ЕМФ и белгијског синдиката металаца, као изасланик генералног секретара ЕМФ-а Петера Шерера. Јансен је пренео поздраве и подршку од ЕМФ на путу ГСМС „Независност“ да заштити своју аутономност и Одлуке VI Конгреса. Ми, засад нисмо добили никакву помоћ нити подршку од ЕИ, иако смо их о свему информисали или је, можда, ту подршку блокирао Бранислав Павловић који је једини представник српских синдиката просвете у Паневропском комитету ЕИ - ETUCE.

Како је чланство ГСМ остало лојално свом руковођству (за разлику од ГСПРС „Независност“ где је део руководства једва дочекао да „поцепа грану“, да би је они „боље и успешније“ водили од претходног руководства) са одржаних регионалних координација ГСМ пристигли су и предлози за чланове Председништва које је Главни одбор верификовао. Тиме су, после Главног одбора, Статутарног и Надзорног одбора конституисани сви органи ГСМС, а грана сачувана.

Извештај о свим актуелностима и акцијама од VI Конгреса до седнице Главног одбора поднео је нови-стари председник ГСМС „Независност“ Драган Магић, истакавши при том бројне активности Бранислава Чанка на уништење ГСМС „Независност“. Одговор металаца на то је био је организовање више конкретних акција, попут акције „За Општи колективни уговор, његово поштовање, примену и општу надлежност“ која се ови дана проводи у свим повереништвима ГСМС „Независност“ и у десетак градова: Зрењанину, Београду, Нишу, Лесковцу, Суботици, Зајечару, ... Спреваше се и потписивање петиције „За Општи колективни уговор“ коју ће металци по завршетку акције предати Социјално економском савету тј. онима који су Општи колективни уговор потписали, наплатили се, а онда га се одрекли.

НА ВИДИКУ НОВИ САВЕЗИ

Конфедерација синдиката Војводине и Удружени синдикати Србије „Слога“ потписали су Споразум о сарадњи и удруживању. Овим Споразумом отворен је пут ка стварању нове, на националном нивоу, репрезентативне централе, пошто ови синдикати окупљају велики број чланова и организација

које су раније напустиле УГС „Независност“ и АСНС. НСПРВ је, као што смо већ писали, раније закључио са КСВ сличан Споразум, а Споразум са Синдикатом образовања, ових дана, је материјализован на Оснивачком конгресу СрпС-а у стварању нове репрезентативне гранске централе на државном нивоу.

NOVI VOJVOĐANSKI STATUT

(Nastavak sa str. 1)

Nova Skupština Vojvodine će imati 120 poslanika, a biće formiran i Savet nacionalnih zajednica od 30 članova. Statutom se obezbeđuje nacionalna ravnopravnost Srba, Mađara, Slovaka, Hrvata, Crnogoraca, Rumuna, Roma, Bunjevaca, Rusina i drugih brojčano manjih zajednica. Statutom će Vojvodini biti omogućeno osnivanje banke za razvoj i otvaranje sopstvene kancelarije u inostranstvu. Izvršno veće prerasta u pokrajinsku Vladu.

Ostale nadležnosti pokrajine prostorno planiranja, regionalni razvoj, poljoprivreda i vodoprivreda, ruralni razvoj, sumarstvo, lov i ribolov, turizam, ugostiteljstvo, banje i lečilišta, zaštita životne sredine, industrija, zanatstvo, rečni i železnički saobraćaj, uređenje puteva, sajmovi i druge privredne manifestacije, prosveta, sport, kultura, nauka, inovacije, tehnološki razvoj, zdravstvo i socijalna politika, javno informisanje na pokrajinskom nivou (osnova javnu radiodifuznu ustanovu Pokrajine), razvoj infrastrukture, kapitalnih ulaganja i druge oblasti. Autonomna pokrajina nadležna je za službenu upotrebu jezika i pisma i saradnju sa crkvama i verskim zajednicama. Može da predlaže i mrežu sudova na teritoriji Pokrajine.

Skupština AP Vojvodine je na šestom zasedanju, 14. oktobra ove godine (sa 89 glasova za), usvojila Predlog Statuta AP Vojvodine i uputila ga Narodnoj Skupštini Republike Srbije na davanje saglasnosti. Obzirom da je tekst Statuta (možete ga preuzeti sa našeg sajta) i postupak usvajanja izazvao (i još izaziva brojne polemike) informišemo Vas sa radnog sastanka najviših dužnosnika Pokrajine sa predstavnicima medija na ovu temu.

Razgovor o Statutu i njegovom značaju, kao najvišem pravnom aktu Vojvodine predstavili su predsednik Skupštine AP Vojvodine Šandor Egereši, predsednik Izvršnog veća AP Vojvodine dr Bojan Pajtić, šef koordinacionog tela vladajuće koalicije u Skupštini AP Vojvodine prof. dr Dragoslav Petrović i pokrajinski sekretar za propise, upravu i nacionalne manjine dr Tamaš Korhec.

Ideja da se o tekstu Statuta razgovora sa predstavnicima medija potekla je od Nezavisnog društva novinara Vojvodine, kako bi se smanjio

senzacionalistički pristup, jednostrano i amaterski prikazivan Nacrt, umesto da se sagledaju sve pozitivne i negativne strane ovog pravnog akta.

Predsednik Egereši je rekao da tekst novog Statuta meri puls jačanja demokratije u Vojvodini, kao mera slobode i autonomije. Vojvodina i Srbija treba da imaju ovakav Statut, jer je on definisan upravo kao Autonomna Pokrajina građana i građanki Vojvodine. Na osnovu javne rasprave teksta Statuta demokratske konsolidacije i jačanja kapaciteta demokratije u kojoj jača dijalog. Oni, objasnio je Šandor Egereši, koji se plaše odgovornosti i autonomije u granicama ustavnosti, su protiv ovog teksta. Sam Statut ne ide ni ispod, ni iznad Ustava Republike Srbije, a na njegov nacrt podneti su mnogi amandmani, od kojih su nekoliko njih i prihvaćeni. Vojvođanske institucije će učiniti sve kako bi se ova regija našla u evropskom parlamentu, gde ravnopravno sede predstavnici 300 evropskih regija, rekao je Egereši i dodao da treba posebno naglasiti da je u našoj Pokrajini u službenoj upotrebi šest jezika, a tako se priča i u evropskom parlamentu. Statut je odraz političke realnosti i odraz volje građana i građanki Vojvodine.

Dr Bojan Pajtić je izrazio zadovoljstvo što su vojvođanski poslanici usvojili tekst Predloga statuta i time ispunili želju Vojvodana da imaju efikasnu, profesionalnu i radnu administraciju. U 32 vojvođanske opštine održana je javna rasprava, gde su učešće u raspravi imali svi. Dokaz za to je i 68 različitih predloga, koji su implementirani u Predlog Statuta. Ono što građane Vojvodine sada zanima je kako će nadalje funkcionisati naše institucije. Osnovna ideja, objasnio je predsednik Pajtić sastoji se iz tri ključa. Prvi se odnosi na bolji život, nova radna mesta, bolju ekonomsku situaciju, a sve to ćemo moći da postignemo ako otvorimo Razvojnu banku Vojvodine, da dobijemo nazad svoju imovinu, rešimo pitanje infrastrukture, kako bi lakše i profesionalnije privukli strani kapital, a sa tim u vezi otvorili

predstavništva evropskih institucija kod nas. Drugi ključ, izjavio je dr Pajtić, odnosi se na osnivanje Saveta nacionalnih zajednica, koje iako su davno osnovane i imaju široku kulturnu autonomiju, od sada će učestvovati i prilikom donošenja odluka u Skupštini AP Vojvodine. Treća stvar se odnosi na mogućnost široke decentralizacije, pojasnio je predsednik Pajtić, što se ne odnosi na relaciju vlasti sa Beogradom na Novi Sad, već na saradnju i koordinaciju svih nivoa vlasti, njihovu bližu saradnju, radi ostvarenja viših ciljeva.

Profesor dr Petrović je objasnio da bi se ovaj koncept realizovao, polazne osnove su bile orijentacija na maksimalno korišćenje mogućnosti u smislu afirmacije koncepta dalje decentralizacije i prenošenja nadležnosti do lokalnih samouprava, otvaranje mogućnosti za prihvatanje elemenata vezanih za evropske integracije, posebno u oblasti ekonomske saradnje, obezbeđivanje uslova za veću efikasnost organa i institucija uz jasno definisanu odgovornost, kao i otvaranje prostora za visok stepen realizacije prava manjinskih zajednica.

U svom izlaganju prof. dr Petrović navodi da su sva ova zalaganja u duhu dostignuća nivoa opšte prihvaćenih civilizacijskih normi, proizilaze iz potrebe zaštite interesa građana Vojvodine ili se javljaju kao moralna obaveza i mi bismo se za njih opredelili i da za to nema osnova u formalnom smislu.

PREMIJER CVETKOVIĆ U IZVRŠNOM VEĆU

Predsednik Vlade Republike Srbije Mirko Cvetković posetio je 27. oktobra Izvršno veće AP Vojvodine, gde je razgovarao sa predsednikom dr Bojanom Pajtićem. Nakon završetka susreta, u izjavi za novinare, predsednik Izvršnog veća dr Bojan Pajtić je istakao da je vođen izuzetno koristan razgovor u kojem je dogovoren zajednički rad predstavnika IV i predstavnika republičke Vlade na poslovima vezanim za Zakon o nadležnostima pokrajine Vojvodine, koji treba da bude donet u Skupštini Republike Srbije u isto vreme kada treba da se donese i Statut pokrajine

Vojvodine.

Predsednik Pajtić izjavio je, tom prilikom, da "Statut pokrajine Vojvodine donosi građanima Vojvodine i Srbije veće investicije, više radnih mesta, mogućnost za bolji prosperitet privrede. Ono što je korisno za građane Vojvodine, korisno je i za građane Srbije u privrednom smislu. Ovaj Statut donosi i viši stepen ostvarivanja prava nacionalnih zajednica, što je korisno ne samo za građane Vojvodine, već i za građane Srbije, jer se time ukazuje da je Srbija zemlja u kojoj se poštuju najviši evropski standardi u zaštiti prava manjinskih zajednica na ovom prostoru. Mi smo dogovorili da ćemo koordinisano raditi na Zakonu o nadležnostima pokrajine Vojvodine, jer sam Statut predstavlja okvir za ono što su nove nadležnosti. Statut definiše da pokrajina dobije svoju imovinu, da ima pravo da se dalje razvija, da unapređuje položaj nacionalnih zajednica na ovom prostoru, ali bez zakona nemamo sve one odredbe koje su potrebne za implementaciju novog Ustava Srbije i novog Statuta Pokrajine Vojvodine. Ja sam ubeđen da će Zakon o nadležnostima Vojvodine imati istu onu podršku u parlamentu Srbije koju će imati i Statut Vojvodine, dakle da će velika većina poslanika u Skupštini Republike Srbije glasati za taj zakon. Veliki je posao pred nama, potrebno je

usaglasiti nove nadležnosti i sve ono što će činiti pokrajinska administracija u narednom periodu, a to je 26 različitih oblasti".

Predsednik Vlade Srbije Mirko Cvetković u svojoj izjavi posle susreta rekao je:

Poštovane dame i gospodo, na današnjem veoma konstruktivnom razgovoru mi smo razmatrali operativni rad u vezi sa izradom Zakona o prenosu nadležnosti na AP Vojvodinu. Bez obzira na trenutnu situaciju i odnose političkih snaga naša je intencija da ono što bude rezultat današnjeg rada bude prihvaćeno od što šireg kruga političkih stranaka, uključujući kako one koje su u vlasti, tako i one koje to nisu. U isto vreme ono na čemu mi sada radimo jeste definisano Ustavom Republike Srbije i kreće se u pravcu decentralizacije prema AP Vojvodini, ali uz očuvanje državnog jedinstva Srbije. Ovo je vrlo važno istaći da u Srbiji i Vojvodini postoje mnogi ljudi koji imaju osećaj, posle svih tih secesija da se možda i ovde krije nešto u tom smislu. Međutim, ja želim da potvrdim da je državno jedinstvo Srbije očuvano, ali isto tako i sve specifičnosti decentralizacije i sve ono gde možemo da prenesemo nadležnosti mi ćemo to i učiniti. Veoma je konkretno dogovoren dalji operativni rad, a želja je da se čitav posao završi ukoliko je moguće zajedno sa budžetom za 2009. godinu, tako da bi i u budžetskim dokumentima moglo da se odrazi ono o čemu smo se dogovorili. Hvala!

ТЕТКИЦЕ БЕЗ МИНИМАЛЦА

Усенци хвалоспева и оцена, самозалубљене и самодоволне српске владе која је себи, за првих 100 дана, доделила чисту петицу, а којима присуствујемо ових дана, одвија се фиктивни социјални дијалог. На националном нивоу синдикати којима је истекла репрезентативност (дакле, нелегални представници, ојађених српских радника), нерепрезентативни и нерелевантни послодавци из УПС (прави послодавци ових дана шетају између Београда, Подгорице и Брисела) и социјално (не)одговорна влада Републике (погледајте само цене које контролише влада и прогнозирајте тзв. базну инфлацију коју оне индукују) седе у социјално-економском савету и наравно ни о чему се не могу договорити, па чак ни о томе да „њихово мртворођено чедо“ ОКУ добије проширено дејство (самим тиме да запослени у Србији добију регрес, топли оброк и друге бенефите које свуда у свету добијају радници).

По прорачунима НСПРВ потписивањем Одлуке о проширеном дејству ОКУ, повећале би се зараде за свега 6,7% (дакле, према већ сада назирљивој инфлацији, уколико не би било додатно повећања, оне би биле реално ниже неголи данас), а радници би хипотетички добили 20% од просечне месечне зараде, на основу тзв. топлог оброка, једну просечну плату на име тзв. регреса, а минули рад би им скромно био повећан са садашњих 0,4% на 0,5% годишње (овај модел не би значајније поправио материјални положај старијих радника – радник са пуним стажом осигурања (40 година), имао би не садашњих 16% већу плату од почетника, већ би она била од почетника већа за свега 4%, односно 20% увећана у односу на почетничку).

Влада, као највећи послодавац у Србији (уосталом као и њихове колеге из УПС) увек се правда да то изискује нова средства, али и да запослени у просвети (као и остали који зараду остварују из буџета РС) већ примају накнаду за топли оброк и регрес (на основу тзв. корективног коефицијента од 3,17). На тај начин социјално (не)одговорна власт, углавном весно, оштећује бројне категорије запослених у образовању и другим буџетским делатностима, а првенствено оне са најнижим зарадама,

јер су оне на тај начин мање и од загарантованог минималца који онедавно износи 13572,00 (односно 78 динара по сату).

Наиме, ако од онога што „теткице“ (и неки други) носе „у коверти“ кући, кад се одбије корективни део за наведене две ставке помножен са ценом рада је мање од загарантованог, а нарочито ако запослени/а нема већи број година стажа (коефицијент спремачице је 6,30, а физичког радника 5,99 што помножено са ценом рада даје плату од 13.999,00, односно 13.310,00 динара. Када тај износ умањимо за 7044,00 динара колико изнесе накнаде за регрес и топли оброк месечно, испада да „теткица“ и „физикалац“ имају плату од 6950,00 динара, односно 6266,00 динара.) Како и ови људи морају да купују (пре) скупу храну на коју им одлази највећи део зараде (у Републици упросечно запосленом на храну одлази готово половина зараде – 48%), плаћају надуване рачуне за трошкове становања и услуге јавним комуналним и услужним предузећима (а нарочито трошкове грејања у наредном периоду) јасно је да је, сем исцрпне реторике о социјално одговорној власти, на делу апсолутно социјално неприхватљив програм социјално (не)одговорне власти.

Запослени са мањим степеном стручности и наравно најнижим коефицијентима оштећени су и на још један начин. Наиме, проста рачуница показује да су наше „теткице“ закинуте и у свим месецима у којима им се зарада обрачунава за мање од 21 радног дана. У тим месецима, присутна је књиговодствена гимнастика како би се „навукао“ износ који је номинално већи од загарантованог минималца.

На тај начин и, по премијеру Цветковићу, нова самопрокламована социјално одговорна влада криши Закон, као што су то радиле и њене претходнице. Стога, овом приликом цитирамо Закон о раду (Сл. гл. РС 24/05 и 61/05) у коме се везано за зараду утврђује да:

Члан 104

Запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Запосленима се гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварују код послодавца.

Под радом исте вредности подразумева се рад за који се захтева исти степен стручне спреме, иста радна способност, одговорности и физички и интелектуални рад.

Одлука послодавца или споразум са запосленим који нису у складу са ставом 2. овог члана – ништавни су.

У случају повреде права из става 2. овог члана запослени има право на накнаду штете.

Члан 105

Зарада из члана 104 став 1. овог Закона састоји се од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду.

Под зарадом у смислу става 1. овог члана, сматра се зарада која садржи порез и доприносе који се плаћају из зараде.

Под зарадом у смислу става 1. овог члана сматрају се сва примања из радног односа, осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тачка 1)–4) и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1) овог Закона.

У истом Закону, везано за накнаду трошкова, између осталог, утврђује се да:

Члан 118

Запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то:

1. за долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају,
2. за време проведено на службеном путу у земљи;
3. за време проведено на службеном путу у иностранство, најмање у висини утврђено посебним прописима;
4. смештаја и исхрану за рад и боравак на терену, ако послодавац није запосленом обезбедио смештај и исхрану без накнаде;
5. за исхрану у току рада, за регрес, за коришћење годишњег одмора.

Из напред наведеног јасно је да се социјално (не)одговорна влада (не) понаша у духу самопрокламованог опредељења да ће грађанима Србије бити боље.

Хаџи Здравко М. Ковач

ЗАКОН О МОБИНГУ

Сваки други радник изложен мобингу

Постоји више правих разлога за доношење посебног Закона о спречавању злостављања на раду - рекао је проф. др Предраг Јовановић, један од коаутора са проф. др Сенадом Јашаревићем, иницијативе за израду текста оваквог прописа, у уводу стручне јавне расправе о радној верзији закона о мобингу.

По његовим речима, неке процене говоре да проценат запослених који су обухваћени мобингом у Америци износи 25, у ЕУ 15, у земљама у транзицији 30, а у Србији чак 45 процената. Проф. Јовановић навео је да данас, уместо дијалога, на сцену стижу проблеми суочавања са аутократским менаџментом, што је последица светске глобализације и либерализације. Мобинг има и индиректне социо-економске последице. Код злостављаног лица продуктивност рада је битно смањена, што генерално за консеквенцу има утицаја на економски развој друштва. Поред тога, лекари кажу да су 33 здравствена симптома повезана са мобингом. И правни разлози наводе на доношење оваквог закона. У нас је радно и социјално законодавство у великом степену усаглашено са европским правом, али недостају

«прописи заштитници» права предвиђених овим законодавством.

Стога је припремљена радна везија Нацрта закона о спречавању злостављања на раду, иницирана од стране поменутих професора Правног факултета у Новом Саду. Иницијативу је прихватио Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова и Министарство рада и социјалне политике.

Јавна расправа, која је организована 31. октобра 2008. год. у Новом Саду, по речима покрајинског секретара за рад, запошљавање и равноправност полова Мирослава Васина, има циљ побољшања текста. Позвани су да своја стручна мишљења изнесу представници социјалних партнера - синдиката, послодавца, покрајинских секретаријата, али и представници невладиног сектора, односно организација које се баве правима запослених.

Помоћник министра за рад о социјалне политике Радмила Катић - Букумирић је навела да је такав закон донет само у осам европских земаља. - То је веома важан закон јер је појава мобинга више изражена у земљама у транзицији,

као што је наша.

Професор др Сенад Јашаревић објаснио је основне појмове из предложеног нацрта. Злостављање, у смислу овог закона, јесте свако активно или пасивно понашање према запосленом или групи запослених код послодавца од стране послодавца, неког од запослених или групе запослених, које се понавља а има за циљ или представља повреду достојанства, угледа, личног и професионалног интегритета, здравља, положаја запосленог и које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење или доводи до тога да се запослени изолује или наведе да на сопствену иницијативу откаже уговор о раду или раскине радни однос. Напрт закона прописује и права и обавезе послодавца и запослених у вези са злостављањем, поступак за заштиту од злостављања, мере које су степеневане, судски заштиту, надзор и казнене одредбе.

Своје примедбе и предлоге из јавне расправе могу се доставити Покрајинском секретаријату за рад, запошљавање и равноправност полова.

DIREKTOR

Direktor, kako vam to zvuči? Gordo ili gorko? Kakva osećanja izaziva u vama pomen ove funkcija koja označava čelo i pamet vaše škole. Štap i šargarepu? Na koju se uglavnom dolazi glavom bez obzira na dosadašnji rad, ukoliko se poseduje važeća partijska knjižica koja ima univerzalnu prohodnost na lokalnom nivou i kod ministra koji daje saglasnost. Dešava se, da se na tu funkciju dode ravnost evidencije Službe za zapošljavanje. No, ima pravila koja potvrđuju izuzetke, oni koji su pored adekvatne knjižice imali i rezultate i koji dobro rade svoj posao. Čak se i bore za interese svoje škole. Poštujte ih zaposleni. Kako ih prepoznati? U nemilosti su oko lokalnih vlasti i načelnika za prosvetu. Oni su greška inače savršenog sistema za izbor mediokriteta na funkciju. Tako ustanova obavlja dodatnu vaspitno-obrazovnu funkciju, da od lošeg nastavnika napravi dobrog direktora. Što su lošiji, to ih sistem više štiti. Time dokazuje svoje savršenstvo i bezgrešnost. Smenjivanje bi moglo dovesti do neugodnih pitanja kako je dotični uopšte i dospo na tu funkciju?

To su oni koji su godinama lažno prikazivali broj zaposlenih, njihovu kvalifikacionu strukturu, vedrili i oblačili prilikom zapošljavanja. Smanjivali ili povećavali normu, imali pravo života i smrti. Oni koji su na spisak tehnoloških viškova stavili i one na čije je mesto trebalo primiti nove nastavnike, tako da je nekoliko stotina hiljada evra bačeno u veter. Oni koji i dan danas drže oko dve hiljade mrtvih duša na platnom spisku što mesečno košta preko sto miliona dinara. I za to ne snose nikakvu odgovornost jer su neodgovorni. Oni koji su nenamenski trošili dobijena sredstva, a isplate jubilarnih nagrada odlagali za nastupajuće jubilarne godine. Uspesima se smatraju ako su "ubedili" zaposlene da odustanu od isplate ili je ona zastarela. Oni koji ne žele da se zamere Opštini i traže pripadajuća sredstva, da ne bi ispalo da ujedaju ruku koja ih hrani. Oni koji bez adekvatnog obrazloženja smanjuju normu nastavnicima u VIII razredima jer je tako rekao Onaj od Gore. Oni koji ni nakon više godina rada nisu savladali kako se iskazuje norma nastavnika u radnoj nedelji pa je uštimačaju iskazujući je u decimalama, računajući da tačan zbir na kraju, opravdava sredstva. Posebno kada su u pitanju sindikalni poverenici a cilj je izbegavanje plaćanja naknade za taj rad. Oni koji zaiste misle da, ukoliko nemaju nastavnika koji je stručan da predaje određeni predmet, mogu primiti bilo koga, jer je nestručnost, nestručnost. Jednakost u nestručnosti. Tako matematiku predaje biolog, biologiju difovac. Inženjer brodarstva i apsolvant fizike ne može posle nekoliko godina predavanja fizike nastaviti to da radi jer je nestručan. Ali može predavati biolog jer je isto nestručan, ali bliži srcu. Ili oni koji načelnikovom sinu omoguću da istovremeno služi građanski vojni rok u školi i da za to vreme dobija platu. U isto vreme, na istom mestu, teku mu i vojni i radni staž. A kao apsolvantu četvrtog stepena stručnosti, isplaćuje mu se plata diplomca. Ili, direktor koji "ugrađuje" sebe u javne nabavke koje plaća škola. Takvom se mora priznati da je uzidao sebe u temelje škole. Imaju zaposlene sekretare a u sudskim sporovima angažuju advokate, tako da sudski troškovi prevazilaze iznos koji zaposleni potražuje. Opravdanje za neisplaćivanje zaposlenih: nema se novca. A ni pameti. A, u stvari, mi i jednog i drugog imamo na bacanje. Ima slučajeva i da piju, ali se toga ne treba držati kao pijan plota, što reče naš najveći prosvetitelj J. B. Tito. Postoje direktori čije je ponašanje van škole primerenije javnoj kući nego javnoj ustanovi, ali to je njihov privatni život, a sramota javna. Izaziva li u vama zebnju kada vidite da vam je škola došla na loš glas, pa se zbog toga smanjuje broj upisanih đaka? Jeste li osetili koliko strasti unose u svoje štrajkbreherske obaveze? Bilo je slučajeva da ste štrajkovali da bi oticali nečastivog sa funkcije. I kada ste uspeali, došao je isti ili gori. Možda im ne treba zameriti, oni su školovani za rad sa decom, i tu su sticali iskustva, ne primećuju da sada rada se odraslima pa ih tretiraju kao nedonošćad.

Znam, imate na stotine primera gorih od ovih koje sam naveo. Nije cilj ovog pisanja da vam dodatno ogađim ono što vam je već dovoljno ogađeno. To nije pedagoški. Ovim želim da vam kažem da ga, ukoliko imate direktora koji je sušta suprotnost ovde opisanim, pljučete iz sve snage, na svakom mestu, bezrezervno. I bez ostataka.

Ako to ne budete radili, biće prvom prilikom smenjen jer dovodi u pitanje sistem koji bi mogao, zbog jednog izroda, zarihati. A baš savršeno funkcioniše, ko podmazan svim mastima.

Tomislav Drvar

OD RACIONALIZACIJE (I DALJE) NIŠTA

Čak i iznimke koje su potvrđivale pravilo da u Srbiji (ipak) postoji socijalni dijalog (prosveta, socijalna zaštita, zdravstvo i ugostiteljstvo) sve su ređe i usamljenije. U prethodnom periodu od više od 90 delatnosti, svega su 4 zaključile kolektivne ugovore, a za sada samo državni organi. O Opštem kolektivnom ugovoru već smo dosta pisali; i da je „mrtvoroden“ i da je neprimenjiv (odnosi se na potpisnike) i da je više u funkciji marketinga, a ne stvarnosti.

U delatnosti obrazovanja, i dalje, glumi se socijalni dijalog i navodno pregovara, a koliko vidimo i iz saopštenja lažnih predstavnika zaposlenih u prosveti Srbije, radi se (ipak) samo o razgovorima sa resornim ministrom. Tako su npr. 14. oktobra naprasno združena, kako oni tvrde, reprezentativna sindikata (SOS-u i GSPRS-u reprezentativnost je istekla 12. septembra) opet „razgovarali sa resornim ministrom dr Žarkom Obradovićem, a razgovoru je prisustvovao i pomoćnik ministra finansija Milanko Perišić. Tema razgovora je bila racionalizacija i uštede u sistemu obrazovanja, re-alizacija Protokola od 11. decembra 2007. godine, kao i rad na izradi posebnih kolektivnih ugovora za škole i visoko obrazovanje“.

Toga dana pao je dogovor da se ne uradi ništa po ovom pitanju „s obzirom na to da je školska godina već počela“, a da „prava racionalizacija počne od naredne školske godine“. Tako je, još jednom, od strane sindikata, vladi pružen alibi da godinu dana po ovom gorućem pitanju ne mora

uraditi ništa, odnosno i dalje će se arčiti „prosvetni dinar“ koga je usput rečeno sve manje na: zaštićene radnike, produžene boravke u kojima nema dece, plaćanje većeg broja zaposlenih koji nemaju niti jedan čas, plaćanje nepostojeće stručne spreme, kao i brojne druge zloupotrebe koje su bile evidentne i u prethodnom periodu. Kako je na žalost para sve manje, a korisnika sve više, jasno je da ovakva neodgovornost, znači realan pad zarada za one koji stvarno rade i „nose“ delatnost.

Kako su združeni, navodno reprezentativni, sindikati uveli nov metod sindikalne borbe – prećenje štrajkom (koga objave, pa onda još brže otkazu) izvesno je da vlada može mirno da spava, čak kad i radi na pogoršanju položaja zaposlenih u prosveti i drugih. Sindikalnim vođama je izgleda dovoljno i to što povremeno piju kafu sa ministrom. Pri tome im lažno predstavljanje nije strano – samo su oni reprezentativni, kao da se, od te reprezentativnosti bolje živi ili je njihovim članovima od toga bolje. Iskustvo nas uči da se nijedan problem (pa ni neophodna racionalizacija mreže škola i broja odeljenja, koja neminovno nosi i gubitak radnih mesta) nije rešen time što je „guran pod tepih“, već time što su oni koji su suštinski i stvarno reprezentativni i relevantni, odgovorno seli za „zeleni sto“, izneli argumente i pronašli kompromisno rešenje. U protivnom, doći ćemo u poziciju čoveka koji nije na vreme odstranio gangrenozni prst, već je to pokušao rešiti kad mu je bolest napala ceo organizam.

TREĆINA NASTAVE NESTRUČNO ZASTUPLJENA ŠKOLE I KAD MOGU NE ZAPOŠLJAVAJU STRUČNE NASTAVNIKE!

Nedavno smo pisali da je u svetu gorući problem nedostatak kvalifikovanih i stručnih nastavnika. Analiza i prosvetne statistike pokazuju da je taj problem izražen i kod nas. Dok u svetu nedostaje čak 18 miliona stručnih nastavnika, kod nas se trećina nastave izvodi nestručno. Posebno je izražena potreba za profesorima engleskog jezika, matematike i fizike, ali i drugima.

Kako se u svetu obrazovanje sve više tretira, kao roba finansijeri tih sistema uvođenjem nestručnih nastavnika pojeftinjaju tu robu, što je razumljivo ako stvar posmatramo na način kako je vidi brutalni i ogoljeni kapitalizam. Kod nas ipak preovlađuju drugi motivi: uvođenjem nestručnih nastavnika ne smanjuju se troškovi, jer se često njima isplaćuje profesorska plata na koju nemaju pravo, a onima sa delom norme puni doprinosi i porezi. Ovim postupkom iritiraju se stručni nastavnici, koji dobijaju platu prema 6 stepenu stručne spreme, a istovremeno su nosioci posla u školama i čuvari kvaliteta nastave. Naime, svakodnevno smo svedoci brojnih pritužbi i kolega, ali i roditelja, koji se žale da nestručni izvođači rada u nastavi, praveći čak i materijalne greške u svojim predavanjima, učeći decu pogrešno, prave nepopravljivu štetu jer ih „osakaćuju“ u fazi kada bi ih trebali najviše podsticati na učenje i napredovanje u obrazovanju i ljubavi prema nauci.

Nadležni kao da ne haju za sve ovo, jer nemamo povratnu informaciju da su nešto konkretno i učinili kako bi sankcionisali ovo neodrživo stanje. U međuvremenu, se povećava broj vukovaca (nerad se „pokriva“ visokim ocenama), ali i onih koji već u prvom polugodu u srednjim školama pokazuju dramatičan pad u uspehu, koji sasvim izvesno nije uslovljen težinom nove škole, nego

količinom znanja koju nabedeni vukovci i odlikari poseduju.

Veliku odgovornost u nestručnoj zastupljenosti nastave snose ne samo načelnici školskih uprava koji mesta popunjavaju po partijskih kriterijumima i po principu „dokle ide, nek ide“, već i direktori koji nemaju hrabrosti da se suprotstavu ovoj anarhiji i zapošljavaju sve one koje im iz uprave pošalju, a ne trude se da obezbede stručne nastavnike iz drugih sredina koji se sve češće pojavljuju na konkursima, za upražnjena radna mesta. Svedoci smo slučajeva da su direktori odbijali i profesore predmetne nastave koji su bili zainteresovani da promene mesto boravke i nastave da rade u našoj sredini, a zapošljavali nestručne učitelje („pa oni tu već duže rade“). Tako su se ogrešili ne samo o Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, već i o Ustav i pravo zaposlenog na rad i slobodu kretanja. Jasno je da nije iza ovoga nikakav lokalpatriotski interes, već želja da se zadrži status quo, zaboravljajući na činjenicu da će uskoro eksternim proveravanjem kvaliteta rada škole, država dovesti u pitanje opravdanost opstanka izvesnog broja škola.

NSPRV se i dosad zalagao da se na tržištu obrazovne radne snage, uspostavi red, da se fakulteti koji „štancuju“ viškove preorijentišu na školovanje deficitarnih kadrova, kako bi se disproporcije između onih koji već u startu nemaju nikakvu šansu da se zaposle i onih za čija su radna mesta stalno upražnjena smanjio na podnošljivu meru. U toj klackalici nema mesta partijskim nagodbama, jer je ugrožen interes mlade generacije, a posebno udgovoreni imaju oni koji vrše izbor, jer ih na to na kraju krajeva obavezuje i Zakon.

Hadži Zdravko M. Kovač

KODEKS PONAŠANJA U ŠKOLAMA

(Nastavak sa str. 1)

Novosadska Gradska uprava za obrazovanje pokrenula je inicijativu za donošenje Kodeksa ponašanja u školama koji bi doprineo smanjenju nasilja. Inicijatori će biti Đački parlament i Savet roditelja, a sam kodeks biće moralna obaveza učenika, nastavnika i direktora da se nasilje u školi mnogo strožije kažnjava.

Novi Sad je prvi grad koji je prihvatio obe inicijative NSPRV (nastavnik = službeno lice i ocena iz vladanja u proseku) i koji prvi pokreće inicijativu za promenu zakonske regulative kod nadležnih ministarstava. O toj inicijativi Ksenija Popović članica Gradskog veća zadužena za obrazovanje kaže da će GV "poslati Ministarstvu prosvete zahtev za donošenje novog Zakona o obrazovanju, jer je stari donet 1993. i potpuno je zastareo, kao i zahtev da se zaposlenima u obrazovanju dodeli status službenog lica" i dodaje da će Grad "poslati i zahtev MUP-u da svaka škola dobije školskog policajca, kao i zahtev Ministarstvu za socijalnu politiku da strožije kažnjava roditelje maloletnika, a krajnja mera bilo bi oduzimanje starateljstva".

Prema njenim rečima, predlog je i da ocena iz vladanja ulazi u opšti prosek na kraju školske godine. Prilikom upisa u školu roditelji bi potpisivali Kodeks, čime bi se obavezali da će oni i njihovo dete poštovati pravila ponašanja. "Kada roditelj dobije Kodeks prilikom upisa učenika u prvi razred i kada ga pročita, on će razumeti da Kodeks želi da zaštiti svu decu od nasilja, pa će ga potpisati", kaže gradska ministarka obrazovanja.

Potpisani Kodeks dao bi direktoru pravo da dete za nasilje kazni najstrožom kaznom, prebacivanjem deteta iz te škole u drugu. Pitanje je koja će škola želeti da prihvati nasilno dete kao i koja će ustanova prihvatiti decu čijim će roditeljima biti oduzeta starateljska prava.

PAJTIĆ PRIMIO KOMESARA SE ZA LJUDSKA PRAVA

Predsednik Izvršnog veća AP Vojvodine dr Bojan Pajtić primio je komesara za ljudska prava Saveta Evrope Tomasa Hamarberga, sa kojim je razgovarao o pravima i položaju nacionalnih zajednica u AP Vojvodini. S obzirom na činjenicu da je Vojvodina multietnička i multikonfesionalna pokrajina, u kojoj je u zvaničnoj upotrebi šest službenih jezika, i u kojoj su i novim Statutom pokrajine potvrđena dosadašnja, ali i proširena prava nacionalnih zajednica, komesar za ljudska prava SE Tomas Hamarberg iskazao je zadovoljstvo zbog takvog odnosa prema svim građanima Vojvodine i dodao da bi Vojvodina, kao takva, mogla da posluži kao model tolerancije i skladnosti čitavoj Evropi, a naročito evropskim multietničkim regionima.

Predsednik IVV dr Bojan Pajtić je rekao da Pokrajinska vlada podržava svojim programima očuvanje identiteta svake nacionalne zajednice ponaosob, između ostalog i dobrim odnosima sa matičnim zemljama svake nacionalne zajednice. Takođe, podrškom nacionalnih saveta nacionalnih zajednica, odnosno prenošenjem nadležnosti na ove savete, nacionalne manjine imaju pravo da samostalno i samoinicijativno realizuju svoje programe i projekte vezane za negovanje kulturno-istorijskog i nacionalnog identiteta. Pajtić je naglasio da Pokrajina pomaže 18 štampanih medija na jezicima nacionalnih zajednica, te da je predstavnicima nacionalnih zajednica omogućeno obrazovanje i informisanje na sopstvenom jeziku. Radio Novi Sad emituje dvadesetčetvoročasovni program na mađarskom jeziku, što je jedinstven slučaj, osim u Republici Mađarskoj, a da i predstavnici nacionalnih zajednica čiji jezik nije u zvaničnoj upotrebi, poput ukrajinskog ili romskog, takođe ostvaruju pravo na informisanje na sopstvenom jeziku.

Pokrajinsko Izvršno veće posebnu pažnju posvećuje romskoj populaciji, te je tako formirana Kancelarija za inkluziju Roma, kao i programi zapošljavanja, samozapošljavanja – osnivanje sopstvenih firmi, a najveća pažnja posvećena je edukaciji Roma, te se tako broj romskih studenata iz godine u godinu povećava.

Tomas Hamarberg je pokazao interesovanje i za izbegličku populaciju i izrazio zadovoljstvo naporima koje Pokrajinska vlada ulaže da bi se njihov položaj poboljšao i naglasio da je evropska zajednica otvorena za saradnju i pružanje pomoći i podrške AP Vojvodini.

TESLA FEST

Dr Jegeš uručio nagrade najuspešnijim pronalazačima

Pokrajinski sekretar za obrazovanje dr Zoltan Jegeš 15. oktobra je uručio nagrade mladim pronalazačima, učesnicima «TESLA FEST-a 2008» u Novom Sadu. Na osnovu odluke međunarodnog žirija, nagrade i priznanja u vidu zlatne, srebrne, bronzane plakete sa likom Nikole Tesle, kao i Gran Pri za najuspešnijom inovaciju, otišle su u ruke najinventivnijim kako mladim, tako i nešto starijim pronalazačima. Od ukupno 350 eksponata, koji su izloženi, svako od njih je dobio plaketu za učešće, kao stimulans daljem napredovanju.

Dr Zoltan Jegeš srdačno je čestitao malim i velikim naučnicima, naglasivši da osluškujući zahteve vojvodanskog tržišta za zapošljavanje, najveća je potreba za ljudima koji se bave proizvodnom delatnošću. To je dokaz, rekao je dr Jegeš, da napredak privrede zavisi od napretka tehnologije i nauke uopšte, a umetnost je danas pronači još mnogo patentata, izuma i inovacija, a na kraju krajeva i rešenje jedne diferencijalne jednačine je deo te umne umetnosti. Kada nekome uručujemo priznanje, činimo veliku stvar, jer dajemo stimulans novim saznanjima i istraživačkoj nauci, a to je ono zbog čega je «TESLA FEST» manifestacija od posebnog značaja. Na jednom mestu ovde se okupe brojni umovi iz raznih krajeva sveta, razmenjujući znanje, iskustvo, patente i inovacije, da bi neki od njih uspostavili i bližu saradnju, izjavio je na kraju dr Zoltan Jegeš.

Ove godine zlatna plaketa otišla je grupi pronalazača iz Islamske Republike Iran, za inovacije, a na osnovu odluke međunarodnog žirija ova grupa pronalazača dobila je i Gran Pri. Među dobitnicima zlatne plakete su i pronalazači sa Fakulteta «Ruđer Bošković» iz Zagreba, grupa autora iz Ljubljane, Dragan Stupar iz Prijedora i grupa autora iz Banjaluke. Drugu nagradu dobili su pronalazači iz Irana. Nagradu za najuspešnijom inovaciju dobio je Milan Delić iz Beograda.

ZAKON O JAVNOJ SVOJINI

Ministarstvo finansija Republike Srbije, u saradnji sa Pokrajinskim sekretarijatom za finansije, organizovalo je, 20. oktobra, javnu raspravu o Nacrtu zakona o javnoj svojini, svojini i drugim imovinskim pravima Republike Srbije. Tokom oktobra vodi se javna rasprava o ovom dokumentu, a predviđeno je da se održi šest skupova. Ustavom i zakonskim odredbama, regulisano je da Skupština Srbije usvoji Zakon do kraja decembra ove godine. Do sada su održane dve javne rasprave, na jugu Srbije. Pri organizovanju javne rasprave primenjen je regionalni pristup. Predviđena je javna rasprava u Nacrtu i u Somboru, na kojoj će učestvovati predstavnici lokalnih samouprava.

Predstavljajući ovog dokumenta u Novom Sadu prisustvovali su dr Slobodan Ilić, državni sekretar u Ministarstvu finansija, Marjana Karadžić, pomoćnik ministra finansija, Martin Zloh, potpredsednik Skupštine APV, Istvan Pastor, potpredsednik IVV i pokrajinski sekretar za privredu i Miroslav Vasin, pokrajinski sekretar za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova.

Skup je otvorio mr Jovica Đukić, pokrajinski sekretar za finansije, koji je govorio o značaju donošenja zakona. "Zakon će omogućiti da se, na svim nivoima vlasti u Republici, regulišu pitanja imovine, svojine nad njom i jasno odredi titular. Time zaokružujemo deo našeg pravnog sistema koji će omogućiti da svi nivoi vlasti, sva javnopravna tela u Republici, konačno steknu svojinu, da bi korišćenje te imovine bilo odgovornije i kvalitetnije. Imovina je decenijama bila društvena, nije imala titulara i, samim tim, proizvodila je negativna dejstva, prilikom korišćenja. Na osnovu Zakona iz devedesetih, kompletan imovinski portfelj Republike stavljen je pod jednu kontrolu. Centralizacija imovine imala je za posledicu da su ostali nivoi vlasti bili samo korisnici imovine. Zato je ovo prilika da se ta pitanja reše, vodeći računa o jedinstvenom javnom interesu republike Srbije" - kazao je Đukić.

Na skupu je istaknuto da je reč o jednom od najvažnijih reformskih sistemskih zakona koji omogućava praktičnu primenu odredbi novog Ustava. Kako postojeći model koči dalji razvoj čitave države, ZSJ stvara osnovu za ubrzan razvoj gradova i opština, omogućava korporativizaciju, proces privatizacije i približava članstvo u EU.

Navedeno je i da je početni korak u izradi ZSJ bio uporedni pristup važećim svojinskim režimima u EU i u Srbiji.

Nacrt zakona izložio je dr Slobodan Ilić koji je naveo da su predložene značajne izmene. Dr Ilić je objasnio da ZSJ reguliše status prirodnih bogatstava i dobara od opšteg interesa, status infrastrukturnih objekata i kako se sprovodi i rešavaju sporna pitanja devolucije.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2008. godine, iznosila je 46015 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u avgustu 2008. godine, nominalno je manja za 0,45%, a realno je manja za 1,34%.

**ZARADE
SVE
MANJE**

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2008. godine, iznosila je 32969 dinar. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u avgustu 2008. godine, nominalno je manja za 0,49%, a realno je manja za 1,38%.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2008. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u septembru 2007. godine, nominalno je veća za 17,06%, a realno je veća za 5,84%.

**Septembar 2008/
septembar 2007.**

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u septembru 2008. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u septembru 2007. godine, nominalno je veća za 17,07%, a realno je veća za 5,85%.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - septembar 2008. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar - septembar 2007. godine, nominalno je veća za 18,89%, a realno je veća za 4,47%.

**Januar - septembar
2008/ januar -
septembar 2007.**

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - septembar 2008. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar - septembar 2007. godine, nominalno je veća za 19,00%, a realno je veća za 4,57%.

	Prosečna zarada		Indeksi nominalnih zarada		Proseč. zarada bez poreza i doprinosa		Indeksi nominalnih zarada bez poreza i doprinosa	
	IX 2008	I - IX 2008	IX 2008 VIII 2008	I-IX 2008 I-IX 2007	IX 2008	I - IX 2008	IX 2008 VIII 2008	I-IX 2008 I-IX 2007
Republika Srbija	46015	44389	99,55	118,89	32969	31832	99,51	119,00
Centralna Srbija	46229	44314	100,15	118,88	33126	31783	100,13	118,98
Vojvodina	45435	44594	97,94	118,92	32544	31966	97,85	119,05
Grad Beograd	56508	54481	100,21	116,65	40366	38997	100,13	116,74
Grad Novi Sad	53045	51671	99,21	116,88	38042	36957	99,38	116,96
Severnobanatski okrug	41675	40754	96,02	117,39	30007	29359	95,84	117,49
Srednjobanatski okrug	41371	41764	94,86	120,92	29588	29908	94,70	120,89
Sevepbanatski okrug	42391	41055	95,99	118,99	30414	29448	96,12	118,96
Južnobanatski okrug	47009	46772	97,32	120,71	33620	33500	97,06	120,86
Zapadnobački okrug	42369	42307	99,09	121,65	30391	30453	99,18	122,24
Južnobački okrug	48963	47693	98,14	117,23	35100	34139	98,23	117,30
Sremski okrug	43875	42247	104,10	119,65	31203	30250	103,31	119,84

Septembar 2008. god.	Zarada			Zarada bez poreza i doprinosa		
	Ukupno	Cen. Srbija	Vojvodina	Ukupno	Cen. Srbija	Vojvodina
Ukupno	46015	46229	45435	32969	33126	32544
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	38676	38629	38704	27618	27675	27583
Ribarstvo	22906	31613	20695	16516	22703	14945
Vađenje ruda i kamena	54491	53348	65477	38767	37945	46666
Prerađivačka industrija	37253	35937	40405	26897	26000	29047
Proizvodnja električne energije, gasa i vode	58628	58667	58457	41716	41723	41683
Građevinarstvo	41716	41723	41683	31564	31051	33159
Trgovina na veliko i malo, opravka	42254	44257	34447	30377	31826	24729
Hoteli i restorani	30840	31372	27376	22242	22641	19651
Saobraćaj, skladištenje i veze	48736	50154	43804	35001	36052	31350
Finansijsko posredovanje	93963	94700	92095	67435	67729	66691
Poslovi sa nekretninama i iznajmljivanje	52901	52542	54512	38056	37874	38872
Državna uprava i socijalno osiguranje	52986	53323	51906	37769	37999	37035
Obrazovanje	47905	48269	47028	34143	34385	33563
Zdravstveni i socijalni rad	48423	48809	47385	34590	34822	33967
Komunalne, društvene i lične usluge	45140	43416	49998	32262	31050	35678

Cene na malo roba i usluga u Republici Srbiji u oktobru 2008. godine u proseku su više za 1,2% u odnosu na prethodni mesec (cene roba više su za 1,1%, a cene usluga za 1,6%). U oktobru 2008. godine u odnosu na decembar 2007. godine cene na malo su povećane za 8,0%.

**NOVI TALAS
POSKUPLJENJA
(Nastavak sa str. 1)**

Troškovi života u Republici Srbiji u oktobru 2008. godine u odnosu na prethodni mesec u proseku su viši za 1,9%. U oktobru 2008. godine troškovi života povećani su za 8,8% u odnosu na decembar 2007. godinu. Razlika između indeksa cena na malo i indeksa troškova života je posledica različitog uticaja rasta cena

pojedinih artikala na formiranje ovih indeksa. Novi talas rasta cena zahvatio je Srbiju. U proteklih mesec dana poskupelo je meso, sezonsko povrće, a poslednje u nizu je drastično povećanje cene gasa. Prosečan građanin izdvoji mesečno tri četvrtine plate za hranu i komunalije, ali će se ti troškovi povećati zbog novog najavljenog poskupljenja mesa i fiksne telefonije. Troškovi za hranu učestvuju sa 40 odsto u izdacima prosečnog domaćinstava. Oko 23 odsto odlazi na komunalije, a 12 za ostale usluge. Kada se sve sabere, građanin ostaje svega 25 odsto prosečne plate.

Republika Srbija	X 2008 Ø 2007	X 2008 IX 2008	X 2008 X 2007	X 2008 XII 2007
Cene na malo				
Ukupno- sa sez. proizvodima	113,8	101,2	110,5	108,0
Roba	115,9	101,1	112,0	108,6
Poljopr. proizvodi- sa sezonskim	119,4	112,1	111,3	100,0
Industrijski proizvodi-ukupno	115,7	100,5	112,0	109,1
Industrijski prehrambeni proizvodi	123,5	101,1	117,7	112,8
Pića	112,3	101,0	109,9	110,2
Duvan	120,1	100,0	115,7	109,5
Ind neprehrambeni proizvodi	111,8	100,3	109,1	107,0
Usluge	108,3	101,6	106,8	106,2
Prehrambeni proizvodi- ukupno	122,9	102,6	116,6	110,7
Republika Srbija - Troškovi života				
Ukupno	116,9	101,9	112,1	108,8
Ishrana	126,6	103,1	118,2	112,1
Duvan i piće	114,8	100,3	111,6	109,2
Odeća i obuća	107,3	101,2	106,1	104,1
Stanovanje	111,1	102,7	109,2	108,8
Higijena i nega zdravlja	103,5	99,5	100,2	99,9
Obrazovanje, kultura i razonoda	112,0	100,4	108,4	108,2
Saobraćajna sredstva i usluge	110,7	99,8	109,0	105,9

КО ВРШИ НОСТРИФИЦИЈУ СВЕДОЧАНСТВА СТЕЧЕНОГ У ИНОСТРАНСТВУ?

ПИТАЊЕ: Шта је правни субјективитет и коме се све признаје?

ОДГОВОР: Право на признавање правног субјективитета одав-но је ушло у листе зајамчених људских права. Већ у Универзалној декларацији о људским правима УН из 1948, било је речено да „свако има право да свуда буде признат као правни субјекат“ (члан 6). Слично томе, члан 16. Међународног пакта о грађанским и политичким правима УН гарантује: „Свако има право да се свуда признаје његова правна личност.“

Право на признавање правног субјективитета недавно је нашло своје место и у каталогу права и слобода зајамчених Уставом Србије. У члану 37. Устава из 2006. који носи наслов „Право на правну личност“, наводи се да „свако лице има правну способност.“

И поред ових гаранција у Србији данас живе десетине хиљада „правно невидљивих“ људи, углавном Рома. Ови лица су свуда око нас - ми их видимо голим оком, физички, али не и правно. Са становишта правног поретка, они не постоје, њих нема у матичним књигама рођених, они не уживају своја права на здравствену заштиту, социјалну заштиту и на образовање, они не гласају на изборима, они не могу да се појаве као странке пред судовима или другим државним органима...

Радна група Центра за унапређивање правних студија израдила је Модел закона о поступку признавања правног субјективитета у којем је понудила своје виђење будуће законске регулативе која би се односила на ову категорију лица.

ПИТАЊЕ: Ко врши нострификацију, односно признавање школског сведочанства - дипломе стечене у иностранству?

ОДГОВОР: Покрајинском секретаријату за образовање и културу поверени су послови еквиваленције и нострификације школских сведочанстава и диплома о стеченом основном и средњем образовању у иностранству.

Држављани Републике Србије, страни држављани, као и лица без држављанства имају права да захтевају признавање еквиваленције стране школске исправе са одговарајућом домаћом школском исправом у погледу права на наставак школовања, док се поступком нострификације страна школска исправа изједначава са домаћом школском исправом у погледу права на наставак школовања и у погледу права на запошљавање.

Све потребне информације у вези са еквиваленцијом и нострификацијом сведочанстава и диплома можете добити у просторијама Покрајинског секретаријата за образовање и културу у згради Извршног Већа или на телефон 021/487-4237. Контакт особа Јелена Бјелообаба, самостални стручни сарадник за нострификацију и еквиваленцију сведочанстава и диплома стечених у иностранству.

ПИТАЊЕ: Да ли диплома стечена на Факултету физичке културе у Источно Сарајеву, у Републици Српској, са стручним називом професор физичке културе, признаје у Републици, односно да ли иста подлеже нострификацији?

ОДГОВОР: На високошколске исправе стечене на територији Републике Српске примењује се Споразум о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената, закључен између Републике Србије и Републике Српске 6. маја 2005. године број: 680-01-70/05-01.

Према томе, стечена диплома на Факултету физичке културе у Источно Сарајеву, односно у Републици Српској са стручним називом професор физичке културе, признаје се у Републици Србији и не подлеже поступку признавања у складу са Законом о високом образовању („Службени гласник РС“, број 76/05).

ПИТАЊЕ: Да ли запослени који је, применом члана 162. став 2. Закона о основа система образовања и васпитања, распоређен на радно место за обављање административно-техничких послова, а који има завршену Вишу педагошку школу, има право на виши коефицијент приликом обрачунавања и исплате плате?

ОДГОВОР: Чланом 2. тачка 2. став 9) Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05, 26/05, 81/05, 105/05, 109/05, 27/06, 32/06, 58/06, 82/06, 106/06, 10/07, 40/07 и 60/07) прописано је, између осталог, да послове административног радника у средњем образовању, обавља лице са четвртим степеном стручне спреме. Коефицијент за обрачун и исплату плате за ово радно место утврђен је на основу наведеног степена стручне спреме.

Чињеница да је запослени, који је распоређен на радно место административног радника, стекао виши степен стручне спреме од прописаног, није од утицаја на измену коефицијента за обрачун и исплату плате. Такође, није од утицаја ни чињеница да акт о систематизацији радних места у школи за наведене послове прописује као могућност стечено средње или више образовање.

Из наведеног следи да се запосленом на радном месту административног радника у средњем образовању плата обрачунава и исплаћује према коефицијенту од 8,29.

ПИТАЊЕ: Да ли лице које је изабрано за директора основне школе и у другом мандату, има право да по истеку мандата остане у радном односу на неодређено време у основној школи?

ОДГОВОР: Чланом 59. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03 – исправка, 58/04, 62/04 – исправка, 79/05 – др. закон и 101/05 – др. закон), између осталог, прописано је да директор школе бира школски одбор на основу јавног конкурса, по прибављеним мишљењу наставничког већа. Одлука са документацијом о изабраном кандидату доставља се министру на сагласност. Сматра се да је одлука органа управљања о избору директора донета, односно да је министар дао на њу сагласност ако у року од 30 дана од дана достављања одлуке не донесе акт којим одбија сагласност.

Чланом 48. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05), између осталог, прописано је да директор заснива радни однос уговором о раду.

Сагласно наведеном, уколико министар просвете и спорта у року од 30 дана од дана достављања одлуке не донесе акт којим се одбија сагласност сматра се да је одлука школског одбора о избору директора донета и на основу исте школски одбор доноси решење о ступању на дужност директора школе у складу са Законом о основама система образовања и васпитања. Ступањем на дужност директор школе заснива радни однос на неодређено време.

Решење о ступању на дужност представља основ за заснивање радног односа директора школе, па је сходно томе школски одбор у обавези да са директором закључи уговор о раду на неодређено време у складу са чланом 48. став 1. Закона о раду.

Чланом 63. Закона о основама система образовања и васпитања прописано је да се директору установе којом је престала дужност због истека мандата и на лични захтев распоређује на радно место које одговара степену и врсти његовог образовања.

Ако нема слободног радног места у истој или другој установи, лице из става 1. овог члана остаје нераспоредено и остварује право на плату у висини коју је остварило за месец који претходи месецу у коме му је престала дужност, а најдуже шест месеци.

Директору установе којом је дужност престала разрешењем, а који не може да се распореди на радно место које одговара степену и врсти његовог образовања, престаје радни однос, уз исплату отпремнине, у складу са законом.

Сагласно наведеном, законом је уређено право директора по престанку дужности директора. Постоји разлика у остваривању права директора коме је престала дужност због истека мандата и на лични захтев, у односу на директора који је у току мандата разрешен дужности због неизвршавања дужности прописаних законом.

Према томе, директор школе по престанку дужности остварује права у складу са чланом 63. Закона о основама система образовања и васпитања.

ПИТАЊЕ: Да ли постоји могућност студирања на 2 факултета?

ОДГОВОР: Одредбом члана 88. став 5. Закона о високом образовању («Службени гласник РС» број 76/2005) прописано је да студент који се финансира из буџета може у том статусу да има уписан само један одборен, односно акредитован студијски програм на истом нивоу студија.

Сходно наведеној одредби, студент би могао бити уписан и на други одобрен, односно акредитован студијски програм у статусу студента који се сам финансира. Високошколска установа би требало да приликом уписа студената задржава оверене фотокопије сведочанства из средње школе.

Како је одредбом члана 81. став 1. Закона о високом образовању утврђено да се организација студија (начин организовања и време одржавања облика студија) уређује општим актом високошколске установе, за могућност похађања два факултета, односно два студијска програма требало би да се обратите захтевом надлежном органу на високошколским установама.

KONOBARICI OSTAVIO 50.000 DOLARA

Jedan Amerikanac je svojoj omiljenoj konobarici zaposlenoj u lokalnom kafiću ostavio 50.000 dolara i automobil 2000 Bjuik.

Volter Bak Svords (89), veteran drugog svetskog rata, 7 godina je gotovo svakog dana dolazio u kafić "Luby's" u Braunsvilu, u saveznoj državi Teksas, i toliko se oduševio Melinom Salazar da joj je testamentom ostavio svu svoju ušteđevinu i automobil. Svords je preminuo tokom jula, a Melina Salazar je nekoliko dana pre Božića saznala kako je bogatija za 50.000 dolara.

"Još uvek ne mogu da verujem. Volter je bio pristojan i ugodan gospodin, jedna od naših najvernijih mušterija." - otkrila je devojka.

RANČEVI

Školski rančevi otporni na metke nov su način odbrane od školskog nasilja u SAD. Firma iz Masačusetsa koja je patentirala odbrambeni ranac tvrdi da je njime moguće zaustaviti čak 97 odsto ispucajnih metaka. Zbog porasta školskog nasilja u poslednjoj deceniji, mnogi roditelji ozbiljno će razmisliti o investiranju u ovaj, ne preterano jeftin, proizvod. Ranac težak otprilike jedan kilogram košta 175 dolara, no to je mala cena ako može sačuvati jedan mladi život, poručuju iz ove firme.

VRTIĆ ZA DECU SA POSEBNIM POTREBAMA

Opština Aranđelovac je uložila značajna sredstva kako bi sva deca, starosti od jedne godine do polaska u školu, bila obuhvaćena poludnevnom i celodnevnom boravkom u vrtiću. Pri OŠ „Miloš Obrenović“ gradi se nov vrtić za decu sa posebnim potrebama. U naselju Kolonija do kraja godine biće izgrađen još jedan vrtić. Kapaciteti ova dva objekta su 300 mališana u jednoj smeni. Za izgradnju i adaptaciju prostora za predškolsko vaspitanje ulaže se oko 50 miliona dinara iz budžeta uz učešće mesnih zajednica. Dečja ustanova „Duga“ u Aranđelovcu pored vaspitnih grupa organizovala je i vrtiće u svih 17 mesnih zajednica. Prostor je obezbeđen pri školama i mesnim zajednicama i prilagođen je uzrastu dece.

EVROPSKI UNIVERZITETSKI PROSTOR

Već skoro deceniju se radi na ideji zajedničkog evropskog univerzitetskog prostora. Bitan privremeni rezultat je bila Bolonjska deklaracija, koja je 1999. godine potpisana od strane ministara iz 29 zemalja i u kojoj je utemeljen cilj stvaranja evropskog univerzitetskog prostora do 2010. godine. To treba biti postignuto npr. uvođenjem sistema lako razumljivih i uporedivih diploma, stvaranjem dvostepenog sistema studija, uvođenjem sistema bodovanja uspeha, podsticanjem najveće moguće mobilnosti studenata, nastavnika/ca, naučnika/ca i administrativnog osoblja, podsticanjem evropske saradnje u obezbeđenju kvaliteta ili podsticanjem evropske dimenzije u univerzitetskoj oblasti. Bolonjski proces nije ograničen na države članice EU, nego naprotiv, zamišljen je šire: 2003. godine je prijemom između ostalih Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore, te Makedonije, Bolonjski proces proširen na sada već 40 zemalja članica. Za studente zemalja članica to znači veću sigurnost u odnosu na vrednost njihovog studija: apsolvent srpskog ili bosanskog univerziteta će konačno moći da se pouzda u to da će njegova diploma biti jednako priznata kao i nemačka ili engleska diploma i da će time biti slično konkurentan.

NA DOKTORSKIM STUDIJAMA IMA 1.000 MESTA

Univerzitet u Beogradu raspisao je konkurs za upis kandidata na doktorske studije. Ove godine na beogradske fakultete biće upisano 1.003 buduća doktora nauka, najviše kandidata primiće Poljoprivredni i Filozofski fakultet, po 150. Pravo na upis imaju kandidati koji su završili diplomatske akademske studije sa najmanje 300 ESPB bodova i prosečnom ocenom od najmanje osam tokom studija, zatim kandidati koji imaju stepen magistra nauka, a nisu prijavili doktorsku disertaciju, kao i osobe koje su stekle sedmi jedan stepen stručne sprema prema propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju, a ukoliko nije drugačije utvrđeno posebnim uslovima upisa na određeni studijski program. Studenti postdiplomskih magistrskih studija mogu u toku studija preći na doktorske studije pod uslovima koje propisuje nastavno-naučno veće fakulteta. Jedan od glavnih uslova upisa na doktorske studije je poznavanje jednog svetskog jezika.

Kandidati se mogu prijaviti od 1. do 30. septembra na fakultetima, a na konkurs podnose na uvid originalna dokumenta, a uz prijavi list predaju fotokopije diploma o završenim studijama, dokaze koji se odnose na ostvarene naučne radove i dokaz o znanju jednog svetskog jezika. Godina studija na doktorskim naukama košta od 60.000 do 210.000 dinara, a školarina za strane studente je od 2.500 do 5.000 evra.

MALOLETNIK U BARU POTROŠIO 3.000 DOLARA PA ODBIO DA PLATI

Japanski tinejdžer, koji je u jednom baru glumio bogatog zavodnika, na piće je potrošio blizu 3.000 dolara, nakon čega je odbio da plati račun. 16-godišnjak je svojim izgledom zavarao konobare i uspeo da naruči dve flaše šampanjca Dom Perinjon i 60 čaša viskija i raznih koktela.

I to mu nije bilo dovoljno, ubrzo se popeo na pozornicu kako bi sa hostesama otpevao dve pjesme na karaokama. Nakon što se zabava završila, osoblje ga je zamolilo da plati račun, ali on je to odbio jednostavno im rekavši da nema para.

Zaposleni u baru pozvali su policiju i vickasti 16-godišnjak je ubrzo uhapšen. Konobari su bili iznenađeni saznanjem da je reč o 16-godišnjaku, jer im se činilo da je bar 10 godina stariji, a delovao je i poprilično "iskusno" dok je naručivao skupa pića.

"Bio je odeven ležerno, ali odavao je utisak mladog bogataša. Zaista nismo ni pomislili da bio mogao da bude mlađi od 25 godina." - kaže jedan od službenika bara.

U Japanu je zabranjeno točenje alkohola za mlade od 20 godina.